

Könyv jelent meg Robert Francis Prevost beszédeiből és írásaiból

2026. május 4-től elérhető az olaszországi könyvesboltokban az a kötet, amely Robert Francis Prevostnak a Szent Ágoston-rend generális perjeleként töltött időszakából (2001–2013) származó beszédeit és írásait tartalmazza. A Vatikáni Könyvkiadó által megjelentetett, *Free Under Grace (Szabad a kegyelem hatására)* című kötet kiadását Joseph Farrell atya, a Szent Ágoston-rend jelenlegi generálisa szorgalmazta. Csatlakozott hozzá Rocco Ronzani ágostonrendi atya, a Vatikáni Apostoli Levéltár prefektusa és a könyv egyik szerkesztője, valamint Lorenzo Fazzini, a Vatikáni Könyvkiadó igazgatója. Ronzani atya mellett a könyvet Miguel Angel Martín Juárez és Michael Di Gregorio atyák szerkesztették, mindketten ágostonrendi szerzetesek. A kiadvány, amely első alkalommal tartalmazza Robert Francis Prevost beszédeit, prédikációit, leveleit és üzeneteit, közelebről is élénk tárja XIV. Leó pápa lelkeségét. A kötetet május 6-án mutatták be Rómában a Pápai Patrisztikai Intézetben (Augustinianum), a következő hónapokban pedig több nyelven is megjelenik. Jelenleg a világ harmadik országában fordítják. (Vatican News)

XIV. Leó pápa találkozott Marco Rubio amerikai külügyminiszterrel

XIV. Leó pápa 2026. május 7-én audiencián fogadta Marco Rubio amerikai külügyminisztert a Vatikánban. Az Apostoli Palotában folytatott, szívélyes hangvételű megbeszéléseken megújították a Szentszék és az Amerikai Egyesült Államok közötti jó kétoldalú kapcsolatok ápolására irányuló közös elkötelezettséget, továbbá eszmecsere folytattak a regionális és nemzetközi helyzetről. Különös figyelmet fordítottak a háborúval, a politikai feszültségekkel és a nehéz humanitárius helyzetekkel küzdő országokra, valamint a békéért való fáradhatatlan munka szükségességére. A háború sújtotta országok kapcsán szó esett néhány afrikai és közel-keleti államról, például Libanonról és Iránról, de beszéltek Kubáról is, ahol az utóbbi időben fokozódott a feszültség az Egyesült Államokkal kapcsolatban. (Vatican News)

Gerzsenyi Sándor Bemerítő János

Újszövetség prófétája
Bemerítő János,
Othona a vad pusztaság,
nem a fényes város,
Messze zeng a hangja,
minden ember hallja:
„Térjete meg, elközlelget
a mennynek országa!”

A Kialtó szózatára
sok ember megindult,
Városok és falvak népe
a pusztába tódult.
Jánoshoz siettek,
bűnről vallást tettek,
Majd a Jordán habjaiban
be is merítkeztek.

Jézus szintén odajárult,
hogy bemerítkezzen,
Példát hagyva, hogy övéi
ebben is kövessék.
Ezt tesszük mi bátran,
hófehér ruhában,
Őt szolgáljuk hűséggel,
míg eljön országában!

Keresztelő János rámutat Jézusra: „Íme, az Isten Báránya”

Írta: Sebestyén Péter

Keresztelő János az Ószövetség utolsó nagy útkezesője. Mint egy opera nyitánya, úgy jelenik meg az Újszövetség színpadán. Már a születése körül bonyodalmak voltak: anyja méhében találkozott a Megváltóval, apja megnemult... Nazirnak, vagyis Isten által lefoglalt, kiválasztott férfinak nevelték. Aszkéta módon pusztában, a szerzetesek között élt. A Jordánál hirdette a bűnbánatot.

„Asszonyok szülőttei között nincs nagyobb, mint ő” – mondja róla Jézus. Már magzatként megérezte, hogy Urának anyja látogatta meg az ő édesanyját. Az áldott állapotban lévő édesanyák is titkokat hordoznak, és milyen jó, ha találkoznak. Jézus közelsége Isten jelenléte is. Milyen jó lenne ezt az állapotot megőrizni. A szentségek a keresztségtől kezdve ezt akarják elérni. Ha anyánk méhében már Isten közelében vagyunk, kirajzolódik Isten terve rólunk. Isten mindenkit lefoglalt már anyja méhétől, a keresztségben pedig küldetést ad nekünk. Azonban nekünk is akarnunk kell találkozni vele.

Keresztelő János nagy bejelentésre készül. Rátette a prófétaságra az életét. Rámutat Jézusra: nézzétek, ő az Isten Báránya! János tisztán lát, és megmutatja, merre van a Megváltó, akit követnünk kell. Erős küldetésudattal rendelkezik. Ismeri önmagát és a szerepét. Nem eltakarja az Eljövendőt, hanem bemutatja, felhívja rá a figyelmet: „Íme, az Isten Báránya...!” „Neki növekednie kell, nekem kisebbednem.”

Hogy jobbakk legyünk, nekünk is bűnbánatot kell tartanunk. Nem elég sikeresnek vagy boldognak lenni. Jónak is kell lenni. A jóság azzal kezdődik, hogy észreveszem magamban a rosszat, a bűnt, és azt nem megtűröm, hanem megbánom, eldobom. Kitisztítom az éneimet, a szándékaimat, a vágyaimat, a céljaimat. Egyeztetem Isten szeretetével, elvárásaival.

A próféta mindig Istenre mutat, még szimbolikus tetteivel, gesztusaival, magatartásával is. Bátor szókimondásával szembesíti az embereket önmagukkal:

„A fejsze a fák gyökerére tétetett.”; „Szórolapátjával kiválasztja a búzát és a pelyvát olthatatlan tűzben elégeti”; „Meddig sántikáltok még kétfelé?” Még Heródesnek is a szemébe mondja az igazságot, fejére olvassa a bűnt. Halasztást nem tűrő szigorral hirdeti Isten ítéletét, saját életét is kockára téve. De valaki nagyobbra hívja fel a figyelmet. Nem magára. Nem ő áll a dicsfény közepén, nem ő akar tündökölni, nem a saját hasznáért mondja vagy teszi, amit tennie kell. A küldetése sürgeti.

A börtönben kétségek gyötrik: „Te vagy-e a Messiás, vagy mást várjunk?” – kérde kételkedve Jézustól. Amiben addig hitt, és amiről meg volt győződve, abban most hirtelen elbizonytalanodik. Még a próféta is elbátortalanodhat. Ő is korának gyermeke. De Jézus megüzeni: nézd a tetteket. Vedd észre a jeleket, az apró dolgokat, Isten működésének bűvópatakját, ahogy előbb-utóbb feltör és nyilvánvaló lesz. Nem lehet azt sürgetni, de elrejtjen sem sokáig... Itt emberi elképzeléseket felülmúló dolgok történnek. A szívek mélyén. Nem mindig látványosan, nem azonnali eredményekkel kecsegtetnek, de azzal, hogy Jézus a világba lépett, valami új lépett a régi helyére, valami más kezdődött el.

Hányszor kritizáljuk az egyházat, hányszor teszünk szemrehányást Istennek, mert nem terveink szerint alakította az életet. Ahelyett, hogy mi figyeltünk volna jelzéseire, s mi alkalmazkodtunk volna hozzá. Jézus János szívében is fel akarja nyitni Isten tágas titkára, meglepetéseire. De Isten megengedi a börtönt, a balszerencsét, mert ezek által is próbára tesz: mennyire vagyunk képesek érte szenvedni. Kiderül a teherbírástunk. „Boldog, aki nem botránkozik meg bennem” – üzeni Jánosnak. Keresztelő János kérdezett ugyan, mert elbizonytalanodott, de nem mondott le: kitartott Jézus mellett a börtönben is. Életét adta Jézusért.

Tartsunk ki mi az imádságban, a hitben és a jócselekedetekben, s máris épül, szépül Isten országa.

„A Szentlélek megerősít minket”

Idén Zürichben találkoztak az európai magyar katolikus missziók vezetői

témája és gondolatai mennyire érintették a jelenlevők valóságát, azt az előadást követő élénk eszmecsere mutatta meg leginkább.

A délutáni városnézés a zürichi magyar katolikus közösséggel együtt ünnepelt szentmisével fejeződött be, amelyen a helyi – negyvenéves múltra visszatekintő – ma-

gyar énekkar, a Zürichi Magyar Ökumenikus Golarits Kórus is közreműködött. Mind a résztvevő atyáknak, mind pedig a helyi közösség tagjainak nagy élményt jelentett a közös ima, a találkozás. Mohos Gábor püspök prédikációjában arra emlékeztetett, hogy Krisztus követése olykor nehéz következményekkel jár, „sok viszontagságon át kell bemennünk az Isten országába” (ApCsel 14,22), de a Szentlélek, akinek az eljövetele ünnepére készülünk, megerősít

minket. A nap a zürichi magyar közösség vendéglátásával fejeződött be, ami igazi szeretetvendégség volt.

A konferencia második napján a missziók beszámolóit következtek, amelyek mindig magukban hordozzák a „hogyan tovább” kérdést is.

A találkozót Flüei Szent Miklós (Bruder Klaus) lakóházának, remeteotthonának és sírjának meglátogatása koronázta meg. Svájc Nemzeti Kegyhelyén, csakúgy, mint

Zürichben is, találtunk magyar emléket, ott két helyen is emléktáblát az '56-os magyarok befogadása kapcsán, itt egy emlékkéresztet a felirattal: „A magyar hősöknek” – 1956 november.

Különösen szép volt, hogy ezen a napon e zarándokhelyen ünnepelhetők az Eucharisztia konferencia résztvevői. Itt a szentmisét Fábry Kornél püspök atya mutatta be. Prédikációjában a Jézus búcsúbeszédében elhangzott szöveget és szövegessző hasonlatához kapcsolódva hangsúlyozta: bár fájdalmas lehet elengedni életünk vagy akár közösségeink száraz vagy száradófélben lévő területeit ahhoz, hogy igazán termékenyek legyünk, mégis meg kell tennünk. Jézus szavaiban bízza higgyük, hogy ez az életet, a gyarapodást szolgálja.

Május 7-én, csütörtökön reggel szívükben hálával és örömmel tértek vissza szolgálati helyeikre a résztvevők. Hálával Varga Péter atyának, a konferencia házigazdájának és szervezőjének; a zürichi magyar katolikus közösségnek és tagjainak, akik a konferenciát gazdagították idegenvezetéssel, zenével, finom ételekkel, személyes jelenlétükkel, segítségükkel; és mindazoknak, akiknek anyagi támogatása lehetővé tette a programot.

A jövő évi konferencia a tervek szerint Rómában lesz.

Urbán Ilona Anna, Berlin
Ft. Varga János, Bécs

„Mi éppen Trianon tapasztalatán át lettünk élesebben látók”

Gondolatok a nemzeti összetartozás napján

Százhat évvel ezelőtt, 1920. június 4-én délután 16 óra 32 perckor írták alá azt a békediktátumot, amely minden idők legnagyobb nemzeti tragédiájaként vonult be történelmünkbe.

Magam, ha Trianonra gondolok, önkéntelenül egy csillagászati hasonlatot látok felrémlelni. Számomra Trianon egy mindent elnyelő fekete lyuk. A magyar történelem zivataros századai mintha titokzatos erőktől vezérelve haladtak volna 1920. június negyedikére. És ez sem volt elég. Ugyanis Trianon egy olyan csapdának bizonyult, amelynek szorításából nem lehet szabadulni. Azóta is minden Trianon szemlélésben, sőt legtöbbször annak következményeként történik velünk. Azokkal is, akik ezt nem is sejtik, vagy éppen tagadják. Trianonról értekezni ezért is nehéz. Ugyanis sokan vannak, akikben erős előítéletek élnek, és bizonyára mást várnak, mint amit aztán hallanak. Pedig senkinek sem kötelező Trianont egységes álláspont szerint látni, de mindenkinek hasznára lenne, ha megértené, hogy Trianont ismerni kell, mert tapasztalata nélkülözhetetlen. Tehát közös érdekünk! A többi már érzelmi kérdés, és azzal függ össze, hogy valaki elismeri, avagy nem a nemzet tudat szükségességét, sőt hasznosságát. Ez pedig már a mai világ legnagyobb törésvonalához vezető vita, a nemzeti vagy nemzetközi, a szuverén vagy föderális ütközésének alapját képezi.

Hiteles források és szakmai vélemények alapján fogom összefoglalni az odavezető és onnan elvezető utat, az okokat és érdekeket, a felelősség és a hibák kérdéskörét, és ami a legfontosabb, folyamatosan arra figyelve, hogy nem a sirás és kétségbeesés meg a hiábavaló felháborodás az, amit ezzel kiváltanék, hanem csupán egyetlenegy dolog: az említett drágán szerzett tapasztalat megismerése!

Es hogy erre miért van szükségünk? Hosszasan beszélhetnék erről is, de aki követi jelen helyzetünket és az akkori uraink utódai által mozgatott unió ellenünk felvonuló erőit, megértheti a választ. Ahogyan akkor sem lehattunk jelen a rólunk szóló döntés meghozatalánál, csak aláírni engedtek, ráadásul megalázó körülmények között, most is előre megírt ítéletekkel lepnek meg egyre nagyobb rendszerességgel.

A trianoni haszonélvezők pedig semmit sem változtak. Nem kell sokat bizonygatnunk szándékait, hiszen maguk mondták el ország-világ előtt. Ionel Brătianu a román képviselőházban 1920. július elsején így beszélt: „Nem nyughatunk addig, míg a magyar népet gazdaságilag és katonailag teljesen tönkre nem tesszük, mert mindaddig, míg Magyarországon az életképességnek szikrája is van, mi magunkat biztonságban nem érezhetjük.”

Es mi változott? Hallhattuk Klaus Iohannis Erdélyre vonatkozó uszítását s rá egy hétre az őt védő miniszterelnökük szavait, miszerint a gázvezetékeink – egyébként európai érdek szerinti – összekötésével a földközi-tengeri román gázt a magyarok kezére játsszák. Ez a sokat emlegetett magyar kártya egyik példája, s máris Trianon csapdájának tapasztalatánál vagyunk. Letagadhatatlanul!

Ahogy azonban annak idején el kellett fogadnunk egy köröttünk és minket is magába zárva működő világban kijelölt helyzetünket, úgy ma sem léphetünk ki abból, és fel kell vállalnunk a küzdelmet a globalizáció azóta még magasabb fordulaton és még nagyobb erővel, sőt túlerővel működő körülményei között.

A legfőbb tanulság előrebocsátása után lássuk, mi történt velünk itt eltöltött 1100 évünk, sőt, ha netán a mi nyelvünkön vagy más nyelven beszélő elődök belénk olvadására gondolunk, ennél is jóval hosszabb idő alatt. Vagyis miként haladtunk a dráma felé vezető, oly sok vérrel, dicsőséggel és keservvel kirakott hosszú utunkon, amelynek pora belepte Kárpát-medence-szerte s még azon túl is elszórt csonjtjainkat.

Különös nemzet vagyunk, hiszen már a kezdetekről vad vitákat folytatunk, s már ennek értelmezésében táborokra oszolva ütlegeljük önmagunkat. Figyeljünk csak körül: azok, akik Trianonban a történelem számukra szerencsés körülményei között ré-

szesültek szétszagatásunk eredményeiből, bár azóta hasonló éveket éltek meg, hasonló rendszerekben örülhettek vagy búsulhattak velünk együtt, miközben felénk sokaknak a létező és igaz múlt sem jelent semmit, ők szépséges történelmi tündérmeséket álmodtak maguknak, s azokat tudományos keretbe foglalva nemzettudatukba is beépítették.

Igen, a nemzettudatukba. Abba a nélkülözhetetlen támaszba, amelyet nálunk jelentős erők és vélemények tagadtak és tagadnak máig. Ha örökösaink sikerének nem konjunkturális szerencséjükre, hanem valóban rájuk eső részét vizsgáljuk, éppen ez volt legnagyobb erősségük. Pedig jórészt hamis alapokra épült.

Felénk a létező valódi alapokat sem tekintve, boszorkányüldözői módszerekkel feledtetnék és veszedelmes megtévelyedésnek nevezik a nemzettudatot. Pedig az minden politikai rendszernek, bármely párt politikájának alapja lehetne. Biztosítéka egy nemzet működőképességének, s nem csupán lelki, szellemi, de gazdasági vonatkozásban is. Gondoljunk itt például a munkamorálra, a társadalmi együttélés szabályaira, a nehéz helyzetekben szükséges áldozatvállalásra és a maihoz hasonló veszedelmek között szükséges egészséges veszélyérzetre, amelyek mind szerves komponensei egy normális nemzettudatnak.

Méltán mondhatjuk, hogy ezt tagadva nemzeti immunrendszerünkről mondunk le.

Mert veszedelemben végig volt részünk. Szerelmetes Európánk a kezdetektől nem óhajtott minket befogadni, és idegen test gyanánt néztek reánk, feledték, hogy ők is jöttek valahonnan.

Sőt még az utánunk érkezők is jövevénynek próbáltak nevezni.

A pozsonyi csata nagy igyekezettel feledtetni óhajtott nagyszerűsége volt az első jele annak, hogy nem hagyjuk magunkat a népvándorlás süllyesztőjébe seperi. A magyarok pedig kiirtassanak, az „ugros eliminandos esse” parancsára a válasz az Ens folyóig kergette őket. Ober Ens, az Operencián túlra.

Felvettük a kereszténységet, akkor is a megosztottság belharcait vívva, de akkor még talán magyarázható módon, majd jött a csodálatos Árpád-kor, Európa legnagyobb dinasztiái közé emelkedett a magyar királyi ház és legerősebb nemzetei közé a magyar.

Ezt még a tatárjárás körülbelül 25 százalékos vesztesége sem törte meg, és második honalapítás követte, bár kutatók állítják, hogy eladósodásunk már ekkor elkezdődött. A legközelebbi Nyugatot jelentő Habsburgok már ekkor letették a garast és próbáltak visszaélni szorongatott helyzetünkkel. Érdekességként említem meg, hogy a mongol történelem a magyarországi tatárjárást mint vereséget jegyzi. Hogy is van ez, kérdezhetjük?

Az Anjou-kor miatt sem kell szégyenkezni, de már világos volt, hogy nem vagyunk képesek egyedül benépesíteni Kárpát-medencénket. Mert akkor még a miénk volt. Terjeszkedésünk már az Árpádok idején megrekedt a hegyek lábainál. Oda pedig megkezdődött egy transzhumáló vlah pásztornépesség bevándorlása délről, s északon is felbukkantak egyre nagyobb számú szláv törzsek a kevés őslakos szláv mellé. Magyarország kezdett többnemzetiségű országgá válni, amit e korban nem tekintettek problémának. A fontos az volt, hogy úgy a védelemhez, mint a belső munkához, mai szóval élve: humán erőforrás kellett. S ki tudott még arról, hogy valaha nemzeti öntudat is lesz és nemzetek fejlődhetnek ki a sokáig közös hungarus tudatban élő és együtt siró-nevető lakosságból?

A török idők előtt feltételezhetően négy és félmillió ország még Angliával volt egyforma. Aztán másfél száz év után már felére fogytunk, az angolok meg szigetükön nyolcmillióra szaporodtak.

A Habsburg uralom pedig végleg megpecsételte sorsunkat. Mert fogásunkon túl felhígulásunk is elkövetkezett. Természetesen a betelepítésekre szükség volt a török alatt és kiűzetése közben elnéptelenedett országban, de arra már nem, hogy ez ellenük szerveződjön. A legjobb földek kerültek bevándorlók kezére, s nemcsak Nyugatról jöttek, de özönlött be a rettentő fana-

rióta elnyomás alól menekülő románság is. Mire felocsúdtunk, már csak szűk negyven százaléka volt magyar az országnak.

Es nemsokára elkezdődött a nemzeti öntudatra ébredések kora. Rövidesen az irreudenta mozgalmak is lábra kaptak. No nem a szó eredeti, területviasszaszerző értelmében, hanem fordítva, pontosabban kifordítva: területszerzésre használva. Ehhez csak egy kis történelemhamisítás volt szükséges, s máris a magyarok által tőlük régen elbitorolt saját területek visszaszerzéséről beszélhettek. Ősi román és már akkor is szlovák államok születtek a fantáziákban (hiszen a szláv és szlovák megkülönböztetésével nem törődtek), és barbár magyarok által elpusztított ősi kultúrák nemzeti elnyomással történt felszámolása meg hasonló badarságok. De csak szerintük. Nem törődve azzal, hogy századokon át szó nem lehetett nemzeti elnyomásról akkor, amikor sem a szó mai értelmében vett nemzetek, sem a modern nemzettudat nem létezett. Az ébregzők fejébe a magyar elnyomó képét világi és egyházi eszközökkel is belenevelte az irreudenta.

A betelepítések korát követő hatalmas népességnövekedés közben nem csupán a magyarság aránya mutatott egyre siralmasabb képet, de – éppen a betelepítések miatt – a nemzetiségek szétszórva, a magyar tömböket megbontva települtek meg.

Külön említésre méltó viszont a Habsburg „oszd meg és uralkodj” politika, amely saját hegemoniája érdekében a nemzetiségekkel sakkozott több mint két évszázadon át. Ennek rettentő következményei már az 1848-as szabadságharc idején megjelentek.

A kiegyezést, tehát 1867-et követően újabb fejleményekről kell tisztázó szándékkal szólnunk. Itt ismét magyarázatra lesz szükség. A nyugati típusú nemzetállamok ekkor már jórészt túl voltak a homogenizáción. Ők ezt a nemzettudat előtt még „ellenállás nélkül” végezheték el. Mondhatnám úgy is, hogy amikor ez még nem volt sem bűn, sem hiba. Mi erről éppen a török idők miatt maradtunk le, mert nem-hogy asszimilációval is szaporodtunk volna, hanem ellenkezőleg, felére fogytunk. A baj az volt, hogy ezt a lemaradást csak 1867 után próbálhattuk behozni. Ennek szükségességét az addig elszenvedett németesítő politika emléke csak fokozta. A választott megoldások azonban, amelyek jórészt papíron maradtak, messze nem érték el még a kései nyugati homogenizációs utójátékok szintjét sem. Viszont remek alkalmat adtak az akkor már kiválóan működő nemzetiségi propagandáknak, hogy az ezeréves magyar elnyomás a népek börtöne kép továbbszínezésében jeleskedjen.

De mindez messze nem lett volna elég a pár évtized után bekövetkező sikerükhöz, a magyar tragédiához, ha nem esik véletlenül egybe a világ pénzügyi háttérhatalmainak ma is folytatódó nagy terveivel.

Az, amit ma globalizációnak nevezünk, ami a majdani világkormány felé vezető út „piszi” által is elfogadott keresztneve, ekkor érkezett el egy nagy lépéséhez. Ebben az óriási pénzügyi érdekek mindkét oldala, vagyis a pénztőke és a termelői tőke is érdekelt volt, és kézen fogva lépkedett előre a nagyhatalmi érdekekkel, valamint a szabadkőművességgel. E három tulajdonképpen, bár a kép nagyon színes, de közös érdeket képviselt.

Tisza István, akit később éppen azzal vádoltak, amit a legelsőként kívánt megelőzni, ugyanis a háború kirobbantásának bűnét akarták a nyakába varrni, 1884-ben váteszi beszédet mondott, s ebben jelezte, hogy nagy háború közeleg, amelyben a győztes mindent visz, a vesztes pedig mindent veszít. De nem talált halló fülekre és a történelem hadiszekere megállíthatatlanul dühögött a lejtőn. Ami Szarajevóban történt, nem volt véletlen. Az sem, ami ezt követte.

A háború, amelyet úgy vésztettünk el, hogy ellenséges katoná nem tette lábát országunk területére, mégis minket tett a legnagyobb vesztesé. Pontosabban nem a háború, hanem az azt valóban kirobbantó és a háttérből mozgó trianoni döntőnkök.

Itt ismét tisztázni kell egy köztudatban keringő tévhit eredetét.

(folytatás a 3. oldalon)

B. Mihály Csilla Nagy-Magyarország

Szegény vagyok, látod,
szegényebb a holtnál,
amikor eszméltem
te már nem is voltál.

Örökségem anyyi,
amennyit meghagytak:
elárult testvére
lettem a magyarnak.

Kellett ez a béke,
hazám, anyám, enyém?
Tej nélkül szoptattál
már a lelegején.

Öledbe úgy bújtam,
mintha nem is lenne,
közben ránk rakódtott
Európa szennye.

Rablók és bitorlók
színhúsunkba vágta.
Vérét venni vágyják
a magunkfajtáknak.

Erőtlenül fityeg
nyelvünk, lábunk, karunk.
Óvjál, öreg Isten,
amíg feltámadunk.

A trianoni békediktátum 100. évfordulóján

B. Mihály Csilla Vannak vidékek

Kányádi Sándor Előhangja nyomán

Vannak vidékek, tört jövők,
imákat hittel gyöngyözők,
vigyázó vénnek, ott, ahol,
kimondhatatlan szó dalol.

Apám szemében láttam én:
vannak vidékek, láng s a fény;
ahogy beszélt a nép előtt,
hatalmas szíve égbe nőtt.

Vannak vidékek, csendesek,
ahol karácsonyt csengenek
öröktől fogva holtnapig,
ahol a tisztesség lakik.

Vannak vidékek, s fájdalom,
ahol a gond a vállakon
megélni sarkall, nem fenyít,
akár a gerle, oly szelíd.

Vannak vidékek, van magyar?
Mit ér a tő, ha sarja hal?
Hűségre int a magvető,
a homlokára gyúrt redő.

Vannak vidékek, ősi kincs,
ahol szabadság ölnyi sincs,
hazám hazámban... közte tér.
De még a lelkünk összeér.

B. Mihály Csilla

Magyarországi és erdélyi lapokban rendszeresen publikáló költő. Szatmárnémetiben született 1977-ben, református lelkészi családban. Vallja, hogy a hit és a szeretet sokkal fontosabb bármely felekezeti különbségnél, hiszen a lélek nyelve közös. Költői világa a „szívérzékenységre” épít, ahol a hétköznapi pillanatok szakrális értelmet nyernek. Alkotásaiban az összhangra és a ritmikai pontosságra törekszik. A költészetet olyan „fenséges játéknak” tartja, amelyet csak teljes és tiszta szívvel lehet játszani. Első kötete *Versek, égi pásztorok* címmel 2024-ben jelent meg az Underground Kiadó gondozásában.

„Mi éppen Trianon tapasztalatán...”

(folytatás a 2. oldalról)

Bár az érdekelt nyugati országok között elsősorban Franciaország volt az, amelyik nagy igyekezettel vállalta a kivitelező szerepét, az igazi hátteret képező erők az Egyesült Államok háborúba való beléptetésével és az ellenkező amerikai elnöknek egy új, engedelmes Wilsonra cserélésével irányították a színjátékot. Wilson 14 pontjának vonzó mézesmadzagja és a nagy amerikai erő belépése eldöntötte a háborút, aztán amikor ez megtörtént, Wilson egyik napról a másikra megtagadta önmagát. Bejelentették egy új Wilson születését.

A tárgyalóasztaloknál pedig nem tudatlan és buta politikusok ültek, hanem akárcsak ma, elkötelezett végrehajtók, akiknek jól jöttek a nemzetiségi aspirációk, és azok képtelen hazudozásait nem elhitték, hanem ellenkezőleg: biztatták saját ügyük megkönnyítése érdekében. A pillanatnyi cél pedig a nagy orosz hagyományos keresztény állam felszámolása mellett az Osztrák–Magyar Monarchia feldarabolása volt. Az előbbi váratlan fordulatot vett a bolsevizmus stabilizálódásával. Ami az utóbbit illeti, erről Lebey, a francia szabadkőműves Nagy Kelet páholy főtitkára már 1917-ben nyilatkozott, és ma is elérhető újságcikkekben jelezték a javasolt határokat. Amelyek aztán megfeleleltek a majdan megvontaknak.

Sok vita tárgya Károlyi és a Tanácsköztársaság gyászos szerepe. Amit erről ma már megtudhatunk, mind igaz, mind szomorú és mind egybevág azoknak a gondolkodásmódjával, akik az internacionalista szellemet vallva az ország és a nemzet érdekeit nem ismerik. Kun Bélák be is jelentették, hogy nem ragaszkodnak az ország integritásához. Mindez azonban csak lehetőséget adott arra, hogy erre hivatkozva jelen se lehessünk a halálos ítéletünkkel végződő látszattárgyaláson. Csak a halotti bizonyítvány aláírására hívtak oda, s akkor is megaláztak. A kivitelezés így még egyszerűbbé vált.

Annyi ellenben bizonyos: ha nem jön közbe az a számunkra tragikus, számukra apró segítő körülmény, akkor a határok etnikai szempontból lehetnek volna kíméletesebbek. De a történelmi „ha” nem létező fogalom.

Az elhangzottakból külön figyelmet érdemel a hazugság módszerre nemesített története. A világpolitikának, amely soha nem jelentett egyenes utakat, mégis, akkor ott, Trianonban vált a hazugság elfogadott módszerévé, azóta pedig egyre romlottabb virágokat nevel. Arcátlansága ma új csúcspontot ostromol. És természetesen egy nem mellőzhető velejárája a hazugságot elítélő keresztény gondolat támadása, s a kereszténység-ellenes valóságos hadjárat, el egészen Európa ilyen gyökereinek az átmetszéséig.

Trianon azonban megtörtént. Trianon százhat éve szenvedjük, csapdája újra meg újra lábunkra csapódik, és napi kül- és belharcainkban is nem egyszer átléphetetlen akadályt jelent. Az, hogyan Trianont kiöltötték, megvalósították, majd részleteiben is kidolgozták, megfelel egy nemzetgyilkossági kísérletnek. Nem békekötés volt. Életképtelenné tettek és várták pusztulásunkat.

A területünkön marakodók az amúgy is képtelen valóságot tovább szándékozták fokozni, el egészen addig, amikor például a csehszlovákok Budapestet is akarták, vagy akkori térképeik szerint legalább Budát, hisz’ határnak a Dunát szánták. De a szláv korridor ötlete szintén ott kísértett, s ennek értelmében az északi és déli szláv államot a Dunántúl köthette volna össze. Volt terv, amelyben Ausztria nem szerepelt, csak egy köztes terület. Végül olyan elképzelés is felmerült, hogy Magyarország megszűnik, s marad Budapest mint városállam. A románok a Tiszáig készültek nyugat felé terjeszkedni. A délszláv határnak a Balatont óhajtották volna.

A véglegesített területi és humán veszteséget jól ismerjük. A kártérítési elvárások teljesíthetetlenek voltak. Az esetleges kölcsönöket is le akarták foglalni a kárpótlásban. A Magyarországot elképesztő mőhőséggel kirabló Románia, a kommunisták állítólagos kiűzése miatti állítólagos költségeit elszámolandó, még évi 13,6 millió aranykoronát kért volna egészen 1966-ig.

A gazdasági és katonai kiszolgáltatottságról nem is beszélve.

A diktátum kihirdetése után az elégedetlen utódállamok volt, hogy kudarcként emlegették Trianont, s ma is olvasni ilyen írásokat.

Hogy megsemmisítésünk nem sikerült nekik, azt az Isteni akarat és a nemzet erőfeszítései mellett egy nagyszerű vezetői generációnak köszönhetjük, akik ott álltak a Kormányzó mellett. Mégpedig Bethlen István, Teleki Pál és utóbb Klebelsberg Kunó.

A csonka Magyarország megmaradt és egy évtized alatt stabilabbnak bizonyult egyik-másik utódállamnál, pedig azok legértékesebb javainkat és területeinket rabolták el.

Sajnos ma van magát politikusként nevező ember, aki kijelentette, hogy Trianonban csupán tehertételt jelentő területeinktől és lakosainktól szabadultunk meg. Idáig súlylyedtünk?

Közben pedig kialakultak a Trianon-pszichózisok. Mi a vesztes természetesnek mondható pszichózisát jobban dolgoztuk fel, mint a nyertesek a magukét. A lelkiismeretfurdalás és a túlnyerés okán bennük lappangó féltés miatt, meg a mindenkori politika ezt kitűnően kamatoztató manővereitől, a magyar kártya gyakori megjátszásától élesztgetve.

Trianon számos következményét kutatva ne feledjük az első világháborút követő két diktatúra születését, amelyek között az éppen élet-halál harcát és az elkerülhetetlen revíziós politikát folytató Magyarország is vergődött, majd szerves folytatásként a második világegyet, Jalta és a szovjet megszállás évtizedeit, a Rákosi-kort, 1956-ot, majd a gulyáskommunizmus gerincpuhító időszakát.

De jött 1989–1990, és következett az újabb csalódás. Mert azok, akik Trianont kitalálták és végrehajtották, az akkor első lépésben létrehozott kis nemzetállamokat egy következő lépés során most felszámolni óhajtják, s nem egy szétszaggatott monarchia méretű konglomerátumba, hanem egy nagyobbba, az Európai Egyesült Államokba vonnák össze.

Ez ellen próbáljuk vívni harcainkat, s ebben éppen a nélkülözhetetlen szövetségesek megszerzése terén akadály a trianoni árny, az a szomszédoknál született nem egészséges nemzettudat, amely álmokra építve keltett gyűlöleteket. A szorongásaik oldását célzó homogenizációs vágyuk erősebb a tényleges közös veszély ellen szükséges összefogás fontosságának felismerésénél. Nem látják még a fától az erdőt. De van, ahol már kikandikálnak az évszázados nagy fa árnyékából.

Trianonra emlékezünk. Trianont próbáljuk megismerni okaival és következményeivel. De mindez nem önmagáért való. Nem a sebek nyalogatása és nem a mások ellen való berzenkedés. Ismét mi ismerünk fel valamit, ami ellen védekezni kellene. Ismét mi figyelmeztetjük reménytelen szerelmünket, Európát is.

A továbbiakhoz meg kell erősödnünk Kárpát-medencei létünkben, tudatunkban és elkötelezettségünkben. Ennek a felismerésnek pedig egészséges nemzettudatot építő szerepe lehet. Olyan nemzettudat, amely nem mások ellen való. Ellenkezőleg, a másokkal való összefogást hirdelve, a múltból tanulva. Nemcsak magunkért, értük is.

Büszke szomszédok! Potenciális barátok! Valójában természetes szövetségesek! Ha azzal vagytok elfoglalva, hogy ünnepeljétek és alázzátok tiszul maradt testvéreinket, hát tegyétek. De mi is ünnepelhetünk. A gyilkosság ugyanis nem sikerült. A Brätianu által tőlünk megtagadni remélt életerőnek nem csupán általa emlegetett szikrája van bennünk, hanem tán több mint a gyilkossági kísérlethez asszisztálóknak. Mert mi éppen Trianon tapasztalatán át lettünk éleesebben látók.

Mi itt állunk kinyújtott kézzel és nem bosszútól lihegve. Térjétek magatokhoz, s vegyétek végre észre, hogy együtt vagyunk egy nagy történelmi játszma szürke áldozatai. Esélyünk csak együtt lehet. Ne féljétek, ne lássátok bennünk a bennetek ma is élő árnyat. Mi akkor sem árultunk el senkit, ha az a ti mércétek szerint észszerű lett volna.

Hát ezek juthatnak eszünkbe a nemzeti összetartozás napján, a trianoni nemzetek összetartozásának összefogást hozó erejét is remélve.

Szász István Tas

Isten, haza, család – örökre!

Amikor mi, patrióták zászlónkra tűzzük ezt a három fontos fogalmat: Isten, haza és család, ezzel nem egymáshoz mérjük, nem összehasonlítjuk, megkülönböztetjük vagy súlyuk szerint rangsoroljuk a tartalmakat, amelyeket egyenként, külön-külön hordoznak, hanem meghatározzuk velük az értékvalasztásunkat, kifejezzük az értékrendünket. Nyilvánvalóvá tesszük a világ előtt, hogy a magunk számára ezt tekintjük létezésünk zsinórmértékének, követendő iránytűnek és legfőbb célnak. Ezt a felfogást tükrözi a magatartásunk, a tevékenységünk, és minden, ami mi vagyunk. Ennek alapján éljük napjainkat, végezzük munkánkat. Ez a szemlélet kíséri minden lépésünket és minden pillanatunkat.

Ez nem teológiai, hanem ideológiai kérdés: nekünk, patriótáknak mindig, minden körülmények között ez lesz a három legfontosabb dolog az életünkben: az Isten, a haza és a család.

Mindazokat, akik e hármas pillérre helyezik munkálkodásukat, ezek javára cselekednek, ezután is el fogjuk ismerni és támogatni fogjuk, ahogy eddig.

Az Isten, a haza és a család számunkra továbbra is elsődleges marad. Ezek védelme terén mi mindig ott leszünk a jövő felé vezető út mentén, csatlakozva mindazokhoz, akikkel egy irányba néz a tekintetünk, és akik mindennapjaik részévé teszik az imádságot a hazáért, a magyar jövőért.

Isten óvja és áldja Magyarországot és a magyar nemzetet!

Varga Gabriella, Vencser László

A legszebb kalap (Meseszerű történet)

Ezt a történetet nagyon régen egy amerikai kislány mesélte el nekem, és most pontosan úgy mondom el neked, ahogyan én hallottam.

Húsvét vasárnapja volt, éppen a templomba indultam. Akkor találkoztam először Loretával. Tőle tudtam meg, hogy úgy kétszáz éve szokássá vált New Yorkban, hogy a húsvéti mise után a hölgyek felvonultak az Ötödik utcán, hogy a többi sétáló megcsodálhassa új tavaszi öltözéküket. Lassan a többi államban is átvették a szokást, és habár nem rendeztek felvonulást, és nem is vásároltak maguknak teljesen új tavaszi öltözéket, de aki adott magára, az igyekezett legalább egy divatos és tavaszias kalapot beszerezni erre a napra.

Loretta édesanyja is jó előre elment a kalapszalomba, és kiválasztott magának és három lányának gyönyörűséges, virágokkal díszített kalapokat, hogy méltón öltözve üdvözölhessék a nagy napot a tavasz színeiben. Egyik lány sem volt hiú, de azért titokban alig várták, hogy a csodaszép új kalapokban parádézhasanak. Loretta időnként elővette a szekrényben őrzött új kalapját, hogy megnézegesse. Igazán nem is volt valami nagyszerű kalap, mert alig volt több, mint egy helyes kis rózsaszínű sapka, mégis varázslatosan szép volt, mert csodálatos virágok díszítették. Igaz, hogy a virágok selyemből és egyéb nemes kelméből készültek, de olyan szépek voltak, hogy csak a méhek tudták, hogy melyik virág volt igazi és melyik a selyemből készült.

Azt is tudnod kell, hogy május utolsó hétfője amerikai ünnep, az emlékezet napja (Memorial Day), amikor az egész nemzet megemlékezik minden hősről, aki hazájáért halt meg. Ha meg akarod tudni a világháló segítségével, hogy milyen egy amerikai temető, akkor mindig csak a katonai temetők táruznak eléd, ahol végtelen szabályos sorokban fehér keresztet láthatsz. Szinte úgy tűnik, mintha egész Amerikában katonákon kívül más nem is halt volna meg.

De ez nem így van, és Loretta édesanyja a szokás szerint a tavasz első jelére kiment lányaival a helyi temetőbe, hogy az emléke-

zet napjára rendbe tegye a családi sírt. És itt kezdődik a történet.

Loretta észrevette, hogy volt a közelben egy nagyon elhanyagolt sír. Gaz borította, az öreg sírkövet belepte valami zöld moha vagy penész. Vette hát a magukkal vitt kefé, és ott-hagyva a családi sírt átment az idegen sírhoz. Addig sűrölte a követ, amíg az írás látható lett: „*Drága anyánk, sohasem felejtünk el.*”

– Hát, vagy mégis elfelejtették, vagy talán már nem élnek azok sem, akik az üzenetet a kőbe vésték – gondolta Loretta, és ha már ott volt, sorban kihúzgálta a csúf gazokat is.

Édesanyja nem bánta, hogy gyermeke az idegen sírral törődött. Azt mondta:

– Kislányom, az az igazi jótett, amit senki sem lát, senki sem méltányol. Amit megteszel azért, mert a lelked úgy diktálja, és ezért nem vársz sem tapsot, sem viszonzást.

Aznap este Loretta nehezen aludt el, és egyre arra az elhanyagolt sírra gondolt, amelyik olyan árván húzódt meg a többi virággal díszített sír mellett.

A holdvilág bekukkantott a szobájába, és az ágya és a szekrény között ezüstcsíkot festett a padlóra. Loretta pedig arra gondolt, hogy ennek a szekrénynek a legfelső polcán a csodálatos kalap várja a húsvétvasárnapot.

Egy kicsit gondolkodott, aztán felkelt és elővette a szépséges kincset. Csak rövid ideig nézegette, aztán hozta az ollót és levágta a virágokat a kalapról.

Másnap, amikor iskolába ment, kicsit előbb indult és így volt ideje egy rövid temetőlátogatásra. Hátizsájából előszedte a selyemvirágokat és az ismeretlen édesanya sírjára tette.

– Örülj te is, idegen édesanya, már nem sivár és gazos a sírod – suttogetta, és nem tudta, miért gyúlt könny a szemében.

Így történt, hogy azon a húsvéton Loretta volt az egyetlen, akin egyszerű kis rózsaszínű kalap volt, minden dísz nélkül. De nem bánta, és amikor édesanyja megölelte és azt mondta, „*Kicsim, a te kalapod a legszebb ezen a szép, napon*”, akkor igazán megismerte, mi az igazi boldogság.

Balogh Petres Judith

Hírek

Életének 100., papságának 74. évében 2026. május 4-én elhunyt Dobai Sándor, a Benelux államok volt magyar főlelkésze. Lelkipásztori megbízatását a liège-i megyéspüspöktől kapta, kiterjesztve egész Belgiumra és Luxemburgra. Hosszú és áldásos külföldi szolgálat után élete utolsó éveit szülőfalujában, a Győr-Moson-Sopron vármegyei Kónyban töltötte, hozzátartozói körében. Dobai Sándort mindenhol megbecsülés és szeretet övezte. Hosszú, tevékeny és szeretettel teli élet után adta vissza lelkét Teremtőjének. (romkat.ro)

2026. május 5-én megnyitották Isten szolgája Wohlmut Ferenc boldogáavatási eljárásának római szakaszát, amikor a Szenttéavatási Ügyek Dikasztériuma megvizsgálja vértanúságának tényét és körülményeit. A dikasztérium ülésén részt vett Veres András győri megyéspüspök és Törő András, a Wohlmut-ügy római posztulátora is. Wohlmut Ferenc atya boldogáavatási eljárása 2021 januárjában kezdődött, a záróülést 2024. szeptember 25-én tartották. A peranyag közel 900 oldal, olasz nyelvre is lefordították.

A Tanácsköztársaság 133 napja alatt a Győri Egyházmegyében két ártatlan papot végeztek ki: az 1919. április 10-én meggyilkolt Szemelliker Antal fülesei plébános után a vörösteror második áldozata Wohlmut Ferenc, Császár község plébánosa volt.

Wohlmut Ferenc Sopronnyéken született 1855. július 27-én. 1881-ben szentelték pappá Ruszton. Nezsideren, Sopronkeresztúron, Harkán, Győrben és Bánfalván végzett lelképásztori szolgálata után 1894-ben a Komárom megyei Császárba került, ahol huszonöt éven keresztül volt plébános. Lelkinaplójába ezt írta: „*Lehet, hogy olyan idő következik a vörös hatalom jelenlétével, amikor életünket is áldozni kell az Egyházáért.*” Ő ezt készséggel meg is tette.

A munkáshatalom példát akart statuálni a köztisztletben álló, szent életű pap kivégzésével. Hiába ajánlotta fel egy módos gazda négy ökör árát az életéért, Wohlmut Ferenc atyát koholt vádak alapján 1919. június 5-én a császári község háza előtt, a falu lakóinak szeme láttára felakasztották. Utolsó szavai ezek voltak: „*Életem utolsó pillanataiban állok előttetek. Elmegyek, mert elveimért pusztulnom kell. Sokat dolgoztam értetek, hogy boldogok legyetek. Ezért csak imáitokat kérem. Isten veletek.*” (civiliek.info)

Az emberi tartás példaképe Tiszteletreméltó Márton Áron püspökre emlékezünk

Amint azt korábban mi is hírül adtuk, a román képviselőház elfogadta a Románi Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) törvénytervezetét, amely 2026-ot Márton Áron-émlékvé nyilvánította Romániában a püspök születésének 130. évfordulója alkalmából. A kezdeményezés a hitvalló erdélyi főpásztor életműve és közösségépítő szerepe előtt tiszteleg, és ehhez csatlakozunk mi is, amikor jelen lapszámunk negyedik, ötödik és nyolcadik oldalán közreadunk egy méltatás- és egy gondolatsokrot róla és tőle. Fogadják szeretettel!

Embernek lenni – és embernek maradni – minden körülmények között kötelező. Az EMBER mint fogalom valami olyasmit jelent, ami túlnyúlik minden vallási fogalmi rendszeren, túlnyúlik minden politikai és eszmerendszeren, mert jelentését tekintve alapvető. Az ember nem egyént, hanem közösséget jelent, amibe az egyén beágyazódik, amitől függ, ugyanakkor pedig az egyénektől függ maga a közösség is. Hogy mi a közösséget szervező keret, hogy az család-e, nemzet-e, vallási doktrína-e vagy akár miféle szellemi háttér, annak a jelentősége pusztán másodrendű. A legfontosabb a közösséget alkotó és emberi létét attól elnyerő ember.

A közösség léte ugyanis attól függ, hogy az azt alkotó személyek – egyedek – mit tesznek az érdekében. Összefogják-e, ami közös bennük, megértik-e, hogy mennyire összetartoznak és hajlandók-e a közösség érdekében – éppen saját jövőjüket is tekintve – tenni, cselekedni, netalántán szükség esetén áldozatot vállalni, vagy sem. Manapság, a társadalmat szétverő ideológiák és gyakorlat korában a fennhangon szónoklók az egyén fontosságára, annak mindenek fölé helyezésére, a nyers önzésre biztatnak. Pedig hát az egyén a közösségtől kap, de hogy kaphasson, neki magának is adnia kell. Ki-ki a képességei, tehetsége és lehetőségei szerint. A legszentebb, amit adhatunk, a közösség iránti felelősségünk és mindazon tettek, amelyek ebből erednek. Éppen ezért az emberi felelősségvállalás – különösképpen az agresszív hatalommal szembeni értelmes szembenállás – alapvető emberi erény, és aki ezt teszi, erkölcsi példaképpé válik. Amikor erről gondolkodom, mindig Márton Áron példája lép előm. Szászváros néhai plébánosa, Bíró János Antal ferences atya foglalkozott kiemelkedő módon Áron püspök életével és tevékenységével, és ösztönözött mindenkit arra, hogy emberi értékek megfogalmazásánál ne hagyja el a közösséget. Az alábbiakban nagymértékben támaszkodok Bíró Antal atya leírt gondolataira, idézem azokat akár közvetlenül, akár kissé átfogalmazottan.

[...] Emlékezünk Áron püspökre, bátorságára, következetes emberi kiállására, példamutató életére.

Ki is volt Márton Áron? Ahogy szentté avatásának előkészítésében megnevezték: „Isten szolgálója”. „Emberkatedrális” – mondják mások, akik ismerték és tisztelték. Életútja és tettei mindezeket tisztán igazolják. Egyszerű földműves szülők gyermekeként született 1896. augusztus 28-án a teljes egészében mélyen katolikus Csíkszentdomokoson. Szülei, Márton Ágoston és Kurkó Julianna szintén mélyen katolikus, vallásuknak elkötelezett emberek voltak, akik a kis Áront már kisgyermekkorában megismertették a hitéletnek számára már felfogható rítusaival. Mártonéknál közös volt a napi imádság. Amíg az anyja főzőcskézett, az apja térdére vette a kicsigyermeket és már hároméves korában így taníttatta: „Véss keresztet, kicsi szolgám.” Mire Áron iskolába került, tudta már a Miatyánkot és az Úrangyalát. Tehetségnek bizonyult már az elemi iskolában is és annak végzetével ösztöndíjasként került be a Csíksomlyói Barátok Gimnáziumába. A két utolsó évet már Gyulafehérváron végezte, kék köntösben, a barátok reverendájában. Személyiségének értékei nagyon korán jelentkeztek. Bár papnak készült, mégis 1915-ben bevonult katonának. Az olasz frontra került, ahol bátorságáért, társai iránti felelősségéért, feladatmegoldásáért és embertársai iránti bátortól kiállásáért, vezetői készségéért főhadnagyi rangot kapott. Hősies vállalkozásaiban meg is sebesült, de a frontot nem hagyta el, fölépülését követően oda visszatért, katonái elismerését vívta ki. A háború és a forradalom szörnyűsége annyira felkavarta a lelkét, hogy nem tudta, hol és merre kapaszkodjék

az életben. Kezdetben nem volt más megoldás, hazatért és apjának segédkezett a falusi gazdaságában. De állandóan a kék reverenda lebegett lelki szemei előtt. Munka közben az apja észrevette szótalan, mosolytalan szomorkás fiának arcán a borulat árnyalatait s tréfásan megkérdezte: *Fiam, látom szerelmes vagy. Ennek egyetlen orvossága, házassodj meg, elég leány van a faluba.* Nem sok gondolkodás után azt mondta: *Apám, igazad van, szerelmes lettem, abba, aki soha el nem hagy engem, Jézus Krisztusba. Köztünk maradjon a szó, pap szeretnék lenni.* Az apja elfordult, hogy a fia ne vegye észre kibugygyanni készülő könnyeit. Cséplés végeztével leültek a mázsált zsákokra és hallgatta apja intelmeit. *Fiam, jól meggondoltad-e a dolgot? Nehéz sors vár a papokra. Ha mégis ezt választod, olyan legyél, hogy szegényt sem a családra, sem a népünkre ne hozzá. A kitaró embert mindig megbecsülték. Származásodat s népedet soha el ne felejtisd.*

Másnap elindult Gyulafehérvárra. Batyuját vállára vette, a kerten keresztül közelebb volt a vasútállomás és arra vette az irányt. Búcsúzás után az anyja utánakiáltott: *– Mit mondjak Erzsinek? – Mondja meg, hogy imádkozzék érted, hogy hűséges legyek egy életen keresztül ahhoz, akit helyette választottam.* Szavához, szülei intelmeihez haláláig hűséges maradt, pedig ami előtte állt, rendkívül kemény megpróbáltatásokat rejtett magában.

1920 őszén kezdte teológiai tanulmányait. A teológia európai szellemét és látókört nyújtott számára. 1924-ben szentelte pappá Majláth Gusztáv Károly püspök.

Első kápláni útja Ditróba vezetett. Nagy feladat várt rá, gyógyítani a háború okozta erkölcsi sebeket. Második állomás helye Gyergyószentmiklós. Kolping Rudolf szellemében legényegyletet alapított. Ezzel hamar jelentkeztetett szervezőkészsége. 1929-ben a Szebeni Leányiskola Terezianum lelki nevelője. Szeretett volna külföldre menni, hogy legalább németül megtanuljon. A püspök ehelyett felhívta Gyulafehérvárra, püspöki levéltárolnak. Utána kinevezte püspöki titkárnak. Alkalma volt tanulmányozni az egyházi kormányzatot, ami nagy segítséget nyújtott püspöki éveiben.

Kolozsváron, az egyetemi városban szükségük volt az egyetemistáknak egy lelki vezetőre. Előadásokat tartott nekik világnézeti problémákról. Mint az egyetemi templom szónoka magára vonta a közönség figyelmét, városzerte valláskülönbség nélkül tördültek előadásait s prédikációit meghallgatni. Kolozsváron abban az időben működött a kommunista mozgalom. Nem zárkózott el, leült a fiatalok közé, hisz' ők is a szociális igazságot keresték. Az eredmény az volt, hogy az egyetemisták körében megszűnt az illegális kommunista mozgalom. Egész Erdélyben ismerték, egymás után kapta a meghívásokat előadást, beszélgetést tartani kimondott, kemény igazságai miatt. Csúpan egy idézet: *„Erdélyt nem a magyar hadsereg veszítette el, s nem a román hadsereg hódította meg,*

hanem meghódították a román anyák, akik szültek, szültek, szültek, és elveszítették a magyar anyák, akik nem szültek.” Eközben a kolozsvári plébános pénzügyi zavarokba keveredett és nyugdíjazták. Márton Áron vette át a vezetést. Nem került sor a beiktatásra, mert 1938. szeptember 8-án meghalt a mindössze három hónapig uralkodó Vorbuchner Adolf püspök s a Szentszék az Erdélyi Egyházmegye kormányzójává nevezte ki őt.

Csodálatos szervezőképessége volt. Pap volt elsősorban, de a nép életének anyagi és szociális gondjait állandóan szemmel tartotta. Szívügyének tekintette, s munkássága legszembetűnőbb eredményének, hogy létrehozta az *Erdélyi Iskola* című lapot, amely a két világháború között Erdélynek egyedüli pedagógiai folyóirata volt. Havonként kész anyagot szolgáltatott tanítóknak, tanároknak egyaránt, minden előadást tökéletesen kidolgozta. Egy német társfolyóirat a következőképpen jellemezte őt: *„Az erdélyi magyarságnak új prófétája támadt, aki eddig nem hallott új hanggal és népmentő igék időszerű tanításával köszöntött be hozzánk.”*

Megalapította az Orvosi Szakosztályt, amelynek tagjai a keresztény szellem tartásával végezték orvosi teendőiket.

Az *Erdélyi Iskola* nyomán az iskolán kívüli népnevelés keretében olyan eredményeket ért el, hogy egy csíki községben egy harisnyás földműves székelly ember a kongresszuson *Az ember tragédiájából* tartott előadást.

Vorbuchner püspök halála után 1938. december 24-én XI. Pius nevezte ki Gyulafehérvári püspökének. Kinevezését Erdély magyarsága osztatlan örömmel fogadta. Tevékenységét még II. Károly román király is elismerte azzal, hogy a szenátus tagjává választotta.

A Hitel, az ifjúság folyóirata így köszöntötte: *„Tanúsítjuk, egy nemzedéket nevelt fel, s az ősi Csikból hozott kemény hitével, szellemi és erkölcsi magatartásával példája az új magyar szellemnek, munkálója egy új magyar életnek.”* Püspökké szentelésén több mint kétszáz lelkes, egyházi és világi méltóság vett részt. Szülőfaluját negyven tagú küldöttség képviselte. Szentelés után édesapja és édesanyja letérdeltek, megcsókolták fiuk felszentelt kezét, s utána pedig ő csókolta meg szülei kezét. Nem szégyellte népi öltözetben lévő szüleit a szentélyben kétfelől maga mellé ültetni. Szentelése után egyházi és világi előkelőségek köszöntötték. Válaszában kihangsúlyozta: *„Kérem papitársaimat, kövessenek engem a golgotás úton!”* Ez a kijelentés negyvenévi püspöksége alatt valóra is vált, mert a negyven esztendő az ő részére valóságos golgotajárás volt.

Az 1940. augusztus 30-án megszületett második bécsi döntés Erdélyt kettészakította, amikor Észak-Erdély és Székelyföld visszatért az anyaországhoz. A történelmi tradíció megőrzése végett Áron püspök a román részen maradt és onnan kormányozta Észak-Erdélyt is. Onnan jött át papszentelésre 1944-ben, ahol erőteljes szavakkal kikelte a zsidók embertelen üldözése ellen. Templomi szószeréről mondta el főpapi tiltakozását, pünkösdi ünnepén, Kolozsvárott; levélben követelte a zsidók ellen hozott intézkedés visszavonását Kolozs megye főispánjától, Kolozsvár rendőrfőnökétől és magától Jaross Andor belügyminisztertől. Bátorság és

elszántság kellett ehhez a fellépéshez, és ez nem hiányzott ebből a törekény testű székely parasztpüspökből akkor sem, miként ez jellemezte magatartását később a román sztálinisták börtönében elszenvedett mindennapi megaláztatásai során. Akkor, 1944 tavaszán a kolozsvári rendőrfőnök nemcsak azonnali hatállyal kitoloncolta Észak-Erdélyből, de megmondta azt is, hogy nem úszná meg ennyivel, ha magyar állampolgár lenne.

Kolozsvárnak magyar nyelvű egyeteme volt, a Bolyai János Egyetem. Hogy ne vegyék el a magyar tanítást, két esztendőig ő fizette az egyetem tanárait.

1944 augusztusában Románia kiugrott a német szövetségből és áttért a szovjetek oldalára. A szovjetek romániai jelenléte fel erősítette az ottani román kommunisták befolyását, aminek következtében a romániai magyarok egy kommunista eszméket valló szűk csoportja létrehozta a Magyar Népi Szövetséget. Ez a szövetség elismerte a trianoni határokat és magát tekintette a romániai magyarok kizárólagos képviselőjének. Ezzel megkezdődött nemcsak Márton Áron, hanem az összmagyarság igazi kálváriája is.

A világháború után, de még a párizsi békeszerződések előtt mindenki számára nyilvánvalóvá vált, hogy a trianoni határok megmaradnak. Ennek tudatában került sor 1946-ban a csíksomlyói búcsúra, ahol százötvenezer ember gyűlt össze, nemcsak katolikusok, hanem protestánsok is szép számmal. A hatalmas tömeg tiltakozott a várható békeszerződés ellen, és félt volt, hogy a búcsú politikai tüntetésbe csap át, ami viszont alkalmat adott volna a román fegyveresek durva beavatkozására, tömegmészárlásra. Márton Áron püspök volt, aki beszédében megnyugtatta a tömeget úgy, hogy elveit nem adta fel, elítélte a Párizsban ítéltékő nagyhatalmak döntését. Az Erdélyben működő mindegyik történelmi magyar egyház felsorakozott mögé és támogatásáról biztosította őt.

Az 1947. február 10-én aláírt békeszerződés visszaállította a trianoni határokat, amit súlyosbított az időközben létrejött kommunista uralom. A román kommunista párt sora számolta fel az általa veszélyesnek tartott szervezeteket, számolt le az ellenfelének tekintett személyekkel. 1948. augusztus 2-án megjelent az államosítás törvénye. Elkobozták a magyarság állatait. Jórészt a magyarokat vitték munkaszolgálatra. Feloszlatták a férfiak és nők szerzetesrendeket. A görögkatolikusokat beolvastották az ortodoxiába. Bár a megtorlógepezet egyre közelebb került Márton Áron püspökhöz, ő folyamatosan tiltakozott a magyarságot ért sérelmek miatt. Hárommillió lejes adománnyal felállította a Petőfi Alapot, amely lehetővé tette, hogy a háborút követő években biztosítsák az iskolai tanárok fizetését. Fellépett a romániai iskolák államosításáért és az 1948-ban elfogadott kultusz törvény ellen, amely értelmében a gyulafehérvári püspökség kivételével az összes Erdélyben működő püspökséget megszüntették.

„Tudjuk, hogy a rendkívüli nehézségek közt rendkívüli kegyelmeit is megadja Isten, és senki hibáján kívül nem fogja nélkülözni a legnehezebb megpróbáltatások közt sem Isten erős segítségét. Legyenek önmaguk is meggyőződve, és híveiket is okos tapintattal győzzék meg róla, hogy közös bátor kitarításunk megerősíti az esetleg ingadozó, gyenge hívőt is; viszont minden egyes katolikus hívő és különösen papnak önfeláldozó, a nehézségektől vissza nem riadó bátorsága és hűsége a közösség javára is van. Tapasztalataink igazolják, hogy mindenütt, ahol az egész közösség és papság megalkuvás nélkül kitarított a katolikus szent hit és egyház mellett, a nehézségek is csökkentek; viszont a gyávaság, a megalkuvás és az önös érdekek keresése fokozta a nehézségeket és veszedelmeket. Az egyház már sok vihart élt át, de mindegyikből megijultan és megerősödve lépett elő. Az istenhit és annak legtisztább formája: a katolikus vallás nemhogy hanyatlóban volna, hanem hathatósabb és diadalmasabb, mint valaha. Erősítsük meg híveink lelkében is ezt a biztonsgátudatot, hogy a mi hitünk letörhetetlen és diadalmasan túlél minden emberi alkotást (1Jn 5,4). Gyulafehérvár, 1948. október 11., a Boldogságos Szent Szűz anyaságának ünnepén, ÁRON püspök.”

Bérmálás Futásfalván 1972-ben

1949-ben 39 kolostort ürtett ki az önkényuralom. Székelyudvarhelyen a bútorzállító munkások megtagadták, hogy a kápolnát lebontsák, s ezt a hóhérmunkát a rabokkal végeztették el. Íme az „áldozatok” statisztikája: 12 óvoda, 173 elemi iskola, 10 főgimnázium, 12 gimnázium, 3 felső kereskedelmi iskola, 2 tanítóképző, 1 óvónőkép-ző, 1 gazdasági iskola, 12 nevelői intézet, 1 ipari iskola. Teljesen kihúzták a szőnyeget a magyarság lábai alól. Ezt nem nézhette Márton püspök. Memorandumot küldött a minisztériumnak, ahol aprólékosan feltárta a magyarság sérelmeit. Nem kapott semmi választ. Fogta magát, s Szent Mihály arkan-gyal erejével, rátermettségével személyesen ment az oroszlanok barlangjába igazságot keresni.

1949-ben a csíksomlyói nagybúcsú alkal-mával ő prédikált. Mondanivalójának magja, veleje az az egyszerű, elkoptatott közönsé-ges mondat, amit fokozatos emelkedő han-gon háromszor ismételt, „*Ne hazudjatok, ne hazudjatok, ne hazudjatok, és ne higgyetek az olyan embereknek, akik kiskanállal ették a tudományt!*” Ez a mondat lélekmeztartó, varázslóerejű volt a diktatúra éveiben, de csak annak ajkáról, aki kimondta és ahogyan kimondta. Ezzel a mondattal felvértezte az egyszerű népet valóságos védőpajzsként a diktatúra negyven évére a kommunista idők aiktivistá ellen. Annyi bizonyos, hogy az az öreg néni, aki a következő „botrányos” jele-netet rendezte, ott volt a csíksomlyói búcsún és ezt a mondatot szívébe zárta.

Egy székely kis faluban vasárnap a szent-mise után megkérték a miséző papot, szó-lítsa meg a híveket, hogy hazamenés előtt lépjenek át a szemben lévő kultúrthozba, mert a városból küldöttek jöttek és a néphez szeretnének szólni. Síri csendben várták az üzenetet. A katedra közepén a néptanácselnök, kétfelől egy-egy aktivista. A jobb felőli büszkén, dagadt mellel feláll és hangosan kijelenti: „*Emberek, hála a történelemnek, eljött az az idő, amikor veszély nélkül ki-mondhatjuk: nincs Isten!*” A nagy, hangot fojtó megrökönyödésben az öreg néni, talán még hangosabban, mint az aktivista, odaki-álltja: „*Ne, fene ne, úrfi, még mi láttunk ka-rón varjút!*” Felszökött, meglökte a mellette álló két társát, erre az utolsó sor megindult kifelé és sorjában mindenki elhagyta a he-lyét. Csak a katedrán a tanácselnök és a két aktivista maradt a teremben. Ez volt Áron püspök csíksomlyói beszédének a diktatúrá-ban az első gyümölcse.

Márton Áron püspök letartoztatásának hiteles története.

„*Verd meg a pástort, és a nyáj szétszé-le!*”

Azért akartam ezt a kicsi fejezetet megír-ni, hogy a szabad világ szabad embereinek is legyen tudomásuk a keleti országok em-berfogó sintérenek az eljárásáról. A csík-somlyói nagybúcsú előtti napokon a püspök a Gyimes-völgyi csángó falvakban bér-mált. Bérmlás végeztével a csángók egy fehér lovat ajándékoztak a püspöknek. Felültet-ték rá a püspököt és erős lovas kíséretben lovagolva ment Csíksomlyóra. Az őrizetre azért volt szükség, mert az elfogatási háló már ki volt feszítve, amiről már a népnek is tudomása volt. A búcsú befejeztével egy udvarhelyi sofőr elsöktette Székelyudvar-helyre. Erre azért volt szükség, hogy a püs-pök a helybeli és közvetlen közelében lévő plébánosokat egy rövid koronagyűlésre ösz-szetömörítse. A gyűlésen a lényeges mon-danivalója a következő volt: „*Azért hívta-lak össze, hogy elmondjam testamentális szavaimat. A kötél a nyakamon van, csak azt várom, mikor húzzák meg! Én nem mon-dok nektek egyebet, engedelmeskedjétek a mindenkor legális püspökötöknek! Ezt nem azért mondom, mintha biztatást kaptam vol-na külföldről, NEM, hanem azért, mert ez az igazság, ez a meggyőződésem. Én vállalom a sorsomat, és vállaljátok Ti is! És engedel-meskedjétek azoknak a sorozatos titkos or-dináriusoknak, akik ki vannak jelölve.*”

A titkosszolgálat megtudta, hogy ki volt az a sofőr, aki a püspököt átlopta Széke-lyudvarhelyre. Megparancsolták, hogy a hajlékát három napon keresztül el ne merje hagyni. Minden órában telefonáltak, felhív-ták, hallani akarták a hangját, hogy otthon tartózkodik-e. Igen, de a székely soförnek éppen egy ilyen észjárású, jóakarátú öcs-cse volt, mint ő maga. Maga helyett őt bíz-ta meg, hogy a háta mögött lopja vissza a püspököt Gyulafehérvárra. S mint Heródes

idejében a napkeleti bölcsek, más úton men-tek vissza hazájukba, a szokástól eltérően nem a Küküllő mentén, de a Nyíkö mentén szállította vissza a püspököt Gyulafehérvár-ra. Itthon hiába telefonálgattak. A sofőr (a testvér) az éjszakát a püspöki palotában töl-tötte. Pihenés után, amikor hazatért, akkor vette észre, hogy a Püspökség ötven darab dugaszolt misebort rejtett a csomagtartóba.

Az 1949-es somlyói nagybúcsú után ta-xit rendelt, mert a püspökségnek meg au-tója sem volt. Nem a szokásos zsidó sofört küldték, mert kedvezett egykor a zsidóknak, hanem egy ismeretlent. Alig mentek nyolc kilométert, hogy elérjék a gyorsvonatot, megállították, átültették egy másik kocsi-ba a titkárával együtt és hat és fél év után lát-hattuk újra a püspököt. Hazaárulás vádjával tízévi szigorított börtönbüntetésre és élet-fogytiglani kényszermunkára ítélték. Golgo-tai útja súlyos helyzetet teremtett számára.

Vizsgálati fogsága három évig tartott. Egyik börtönből a másikba hurcolták. Min-dig a legaljasabb munkavégzésre osztották be. Szerénységében börtönveiről sohasem beszélt, amennyit megtudtunk róla, az in-formációkat hézagosan csupán rabtársai szolgáltatták.

1951. július 13-án életfogytiglani börtönbüntetésre ítélték, amiből hat és fél évet le is töltött. Márton Áron imáinak és példás szenvedésének köszönhető, hogy egyházmegyénkben a békepapok száma a legvérszegényebb volt. Amikor szabadon bocsátották, kijelentette, hogy csak akkor vállalja a szabadságot, ha előtte minden pap szabad lesz. Ez volt Márton Áron, s nem csoda, hogy Erdély szinte minden kertjében szobra örökődik Erdély felett. Távolléte alatt Erdélyben a politikai és egyházi magyar-ság életét tökéletes összeomlás fenyegette. Sztálin halálát követően, 1955-ben Petru Groza miniszterelnök közbenjárására kien-gedték. A magyarság óriási örömmel fogad-ta. S ez volt a „baj”.

Bérmautjai felértek egy diadalmenettel. Ha két falu közel volt egymáshoz, az út két szegélyét zöld ágakkal és virágokkal szegé-lyezték. S ez nagyon szúrta a hatóság sze-mét és tizenegy évi palotafogságra ítélték. Gyulafehérvárt el nem hagyhatta, de papjait és híveit fogadhatta.

1967-ben végül feloldották a palotafog-ságot. 1971-ben VI. Pál magánkihallgatáson fogadta. 1980 májusában súlyos betegsége lévén II. János Pál fölmentette az egyházi tevékenységei alól, ekkor minden hatal-mat átadott a segédpüspöknek, s megírta a testamentumát: „*Tiszteljétek és szeressétek minden embert, elsősorban azokat, akikkel együtt éltek. Csak úgy fogjuk elkerülni a még mindig minket fenyegető háborút. Úgy fogjuk megtartani az igazi békességet, ha őszinték vagyunk egymáshoz, nem félünk egymástól s kölcsönösen segítjük egymást életfeladataink teljesítésében!*”

Gyógyíthatatlan betegsége után, 1980. szeptember 29-én, 84 éves korában visz-szaadta lelkét Teremtőjének. Koporsóját végakarata szerint csak egy Hargitáról való fenyőág díszítette. Erdély népe, amikor meglátta a ravalt és a rajta pihenő nagy embert, valóságos siralomházzá változott. Könnyes szemekkel azért imádkoztak, hogy a nagy és szentéletű püspök lebegjen az idők végeztéig a Hargita felett, védje és őrizze Erdély népét. Neve be van írva az emberek szívébe, a történelembe és az örök élet könyvébe. [...]

Márton Áron püspök ember volt. Ember, aki soha nem felejtette el, hogy honnan jött, és népét, nemzetét, híveit, 'nyáját' teljes ere-jéből szolgálta. De nemcsak az emberekért állt ki, hanem az emberek jövőjéért, szelle-mi és gazdasági emelkedéséért, emberi sza-badságáért és életminőségéért, a katolikus egyházért, a keresztény szellemiségért egy-aránt. Nem félt. Bátran szembezállt a vé-rengző hatalommal és bátorságával szolgált Egyházának, nemzetének, népének. [...]

Emlékezzünk a nagy püspökre szentté avatásának imájával: „*Istenünk, te ÁRON püspököt arra választottad ki, hogy igazsá-godnak űre, az üldözötteknek védelmezője és népednek jó pásztora legyen. Add, hogy mielőbb szentjeid között tisztelhesük, taní-tása és példája világító jel legyen mindany-niunk számára. Amen.*”

Cser Ferenc
(A szerző 2010-ben a Szent Ferenc Alapítvány honlapján – magnificat.ro – meg-jelent, csekély mértékben aktualizált írása)

Ma is él, velünk van és hat

„*Boldog az a közösség, amelynek az Örök-kévaló olyan vezetőt szánt, mint amilyen Márton Áron püspök volt. Nevezték, nevezik őt Erdély Püspökének, de a Magyarok Püs-pökének is. Sugárzó életpéldája – történelmi időket meghaladva – ma is tanít és vezet. Amikor a magyarság nagy zarándoklatán, Csíksomlyón – felekezeti különbség nélkül – összegyűlünk, és a Magyarok Nagyszony-nának segítségét kérve megfogjuk egymás kezét, ő is ott van velünk azon a felejtethet-len fehér lovon, székely legények által körül-veve, és őrt áll, áldást oszt, figyelmeztet. Ő az, aki teljes összhangban tudta egyesíteni a keresztény szolgálatot a nemzetszolgálat-tal. Ő az, aki képes volt összhangba hozni a bölcs szelidséget és a bátor kiállást. Ő az, aki tudott megtartó reményt sugározni és*

mert hibákat ostorozni minden veszéllyel da-colva. Népe tisztelve szerette és követte, el-lenségei félve tisztelték és keresték a módot hatásának semlegesítésére. De kicsik voltak hozzá. Ma is él, velünk van és hat. Keresz-tény közösségeket tart össze és nemzetet ne-vel. Életpéldája, lényének holtában sem szű-nő kisugárzása, írásainak időtálló tanításai átjárják napjainkat. Hatnak ott, ahol az a nemzetrésztünk él, amelyiknek a történelem a legküzdelmesebb sorsot szánta, és hatnak mindenütt, ahol magyar ima száll az ég felé. Az ő hagyatéka a megmaradásunkért folyó küzdelmünkben csodás kincsesár, amelyben nap mint nap fellelhetjük a gondjainkban irányt mutató üzenetet. Pajzs és békés fejgy-ver a legádázabb ellenség ellen is.”

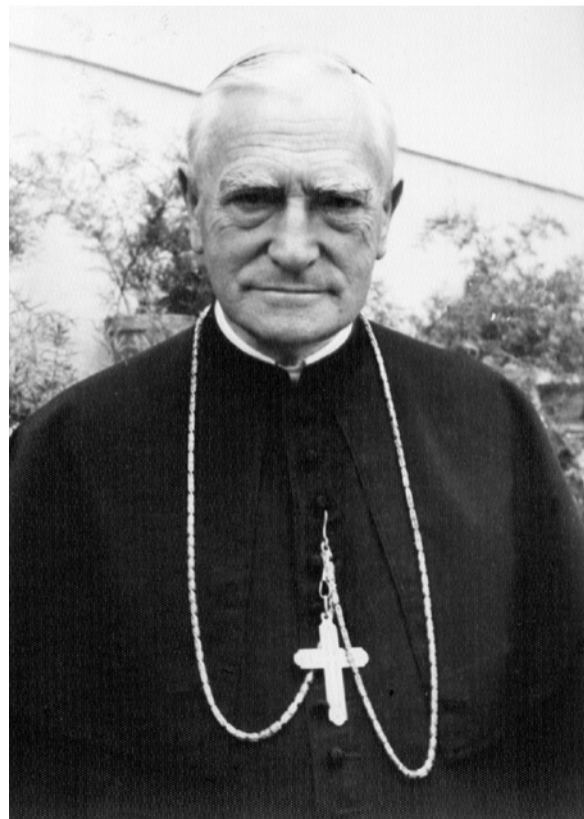
Szász István Tas

„Nem utasítom el a munkát”

Márton Áron arcképehez

Ami az egyház történetében hiteles, az min-dig a kicsikkel, kisemmizettekkel, az elnyo-mottakkal való közösségvállalást jelentet-te. Az egyház a leghitelesebb állapotában mindig tudatosan háritotta el magától az uralmi pozíciókat, hogy hatalma ne fizikai, materiális erő legyen (2Kor 12,10), hanem szellemi, lelki nagyság. Ha a mai magyar nyelvterületen olyan személyt keresünk, aki saját életével jelképezi az egyháznak ezt a valós tekintélyét, akkor nehéz másra gon-dolni, mint Márton Áron erdélyi katolikus püspökre, aki a világi hatalmaktól távolsá-got tartva mindig a kicsikkel, kisemmizet-tekkal, az elnyomottakkal vállalt közössé-get, egészen a saját bebörtönzéséig. *Három-szoros kisebbséget vállalt ő.* Mint romániai magyar vállalta a nemzeti kisebbséget. Mint katolikus vállalta a felekezeti kisebbséget a görögkeleti, román államvallás mellett. Mint hívó ember pedig vállalta a világnézeti kisebbséget is a kommunizmus idején, mert – noha ő maga a párbeszéd mestere volt – nem kötött elvtelen kompromisszumot az ateista államhatalommal.

Márton Áron 1896. augusztus 28-án szü-letett a székelyföldi Csíkszentdomokoson. Itt, a Hargita és a Csíki-havasok között szívt-a magába az egyértelműen tiszta, hamissá-gokkal nem elegyített, az egyházat eláruló alkudozásokra nem kapható élet követelmé-nyét. A középiskolai padokból az első világ-háború frontjaira került, ahol hadnagyi rend-fokozatot elérve, a háború után papként az *erőszakmentesség apostola* lett. Gróf Maj-láth Gusztáv Károly erdélyi püspök 1924-ben szentelte pappá.

„Emberkatedrális” (Illés Gyula)

Többféle, különböző tapasztalatokat je-lentő lelkipásztori beosztás után püspöki levéltáros és titkár lett. Ezután Majláth püs-pök Kolozsvárra küldte őt egyetemi lelkész-nek. E beosztásában – a II. Vatikáni Zsinat szellemét megelőlegezve – világi apostolo-kat képezett. Megalapította és szerkesztette az *Erdélyi Iskola* című, katolikus szellemű, jórészt világi értelmiségiek által írt pedagó-giai és népművelő folyóiratot, amellyel már

nemcsak Erdélyre, hanem a partiumi egy-házmegyékre, országnyi területre is hatást tudott gyakorolni. E folyóirat tanúbizony-ság arra, hogy Márton Áron számára az európai kultúra és a népi értékek demokra-tikus közös nevezővel bírtak. Márton Áron a saját területén megteremtette a nép és az értelmiség által egyaránt jól érthető lelki-pásztori nyelvet.

Az egyetemi lelkészség után Kolozs-vár-belvárosi plébános, főesperes és ka-nonok lett, majd XI. Pius pápa 1938 kará-csonyán erdélyi (gyulafehérvári) püspökké nevezte ki. 1939 novemberében az Egy-házmegyei Tanács közgyűlésén elmondott és az *Erdélyi Iskola* lapjain is közzétett be-szédében megbélyegezte a második világ-háború kitörését. 1944 májusában papszen-telésen, a zsúfolásig telt kolozsvári Szent Mihály-templomban elítélte a zsidóság üldözését, majd a magyar belügyminiszterhez írt levelében követelte, hogy a zsidók depor-tálását állítsák le. Beszédét gyorsírással rö-g-zítették és Budapesten is terjesztették.

A háború után a kommunista ember-telenségekkel is szembezállt. 1946-ban nyilvános beszédben és körlevélben szólt a demokrácia mibenlétéről, szükségességéről és erkölcsi feltételeiről. Amikor a kommu-nista hatalom 1948-ban betiltotta az erdélyi románok görögkatolikus egyházát, akkor a római katolikus magyarokat felszólította, hogy üldözött román ajkú katolikus testvé-reiket templomaikba fogadják be. Amikor pedig a kommunista hatalom olyan „meg-állapodás” aláírására próbálta kényszeríteni Márton Áront, amely az egyházat az ateista hatalomnak rendelte volna alá, akkor – a tárgyalások elől el nem zárkoz-va – elutasította azt, hogy egyházát az ateista kormánynak alárendelje. Márton Áront ezért letartóztatták és életfogytiglani börtönre ítélték. Börtö-névei alatt hűséges papjai, részben „földalatti” körülmények között, megőrizték az egyháznak az ateista államhatalommal szembeni autonó-miáját.

Márton Áront 1955-ben, jelentős mértékben az akkori nemzetközi enyhülés következtében (négyhatalmi tárgyalások, osztrák államszerződés) szabadon bocsátották. Az 1956-os magyar forradalom után azonban házi őrizetbe (palotafogságba) helyezték, de egyházát onnan is kormányozta. Teljes szabadságát Franz König osztrák bíboros 1967-es romániai látoga-tása idején kapta vissza. Áron püspök jelenléte az egyházmegyéjében való-ságos vallási reneszánsz előidézője lett, elkötelezett egyházi közösségek, papi hivatások mutatják ezt.

Márton Áron püspökként először csak a börtönévei és a háziőrizet után tudott Rómába utazni. Egyszer néhány fiatal papja is bekísérhette VI. Pál pápához. Amikor Márton Áron belé-pett a pápai könyvtárszobába, VI. Pál felállt, a hitvalló püspök elé sietett, átölelte, majd a fiatal papok felé fordulva ezt mondta: „*Mindenben kövessétek püspökötöket, mert szent.*” Márton Áron hosszú betegség után, 1980. szeptember 29-én, egyházmegyéje védőszentjének ünnepén halt meg. Temetése idején egész Erdélyben zúgtak a harangok.

Virt László

(Nem csak) Gyermeknek

„Isten liliomai”

„Ó, nemes, ékes liliom, édes, gyönyörű rózsza, Mária!” – énekeljük az egyik katolikus népénekünkben. Aki szereti a szép virágokat, annak kedvelt időszaka május és június. A tavasz és a nyár a virágnylás ideje. Néhány hónapja a tél végét jelezte az első hóvirágok megjelenése, a tavasz közepén nyíltak az orgonák és a tulipánok, ezekben a napokban, nyár elején pedig egy olyan virág bontja ki szirmai, amely nekünk, katolikusoknak különösen kedves.

Szent József, Sienai Szent Katalin, Szent Imre, Szent Margit, Szent Kinga – mi a közös bennük? Nemcsak az, hogy Istennek tetsző életet éltek, hanem az is, hogy mindnyájukat gyakran ábrázolják festményeken, freskókon, szobrokon fehér liliommal. Ez a szerény kis virág – amely júniusban nyílik – a tisztaság, a szüziesség, a szent élet jelképe.

Az egyik legismertebb, legkedveltebb szent ünnepe épp a liliomnyílás idejére esik. A ferences templomokban – hiszen ennek a rendnek volt a tagja az illető – szokás megáldani a szent ünnepen (június 13-án) a liliomokat, az oltárt ilyenkor liliomokkal díszítik, a lányok és asszonyok pedig virágot tartanak a kezükben

az ünnep szentmiséjén. De ennek a nevezetes szentnek az alakja nem csupán júniusban van jelen a templomainkban, hanem egész évben. A szobra, a képe szinte valamennyi római katolikus templomban megtalálható. Alatta pedig általában van egy persely, amelybe bárki dobhat adományt, amit a szegények megsegítésére fordítanak. Igen, ő a „liliomos szent”: Páduai Szent Antal. S hogy miért épp az ő perselyébe gyűjtik a szegények számára az adományokat? Antal gazdag, előkelő portugál családból származott, de már egészen fiatalon elhatározta, hogy életét a legrászorultabbak segítésére szenteli. Hirdette az Evangéliumot Észak-Afrikában, majd Itáliába került, ahol találkozott a rendalapítóval, Assisi Szent Ferencel is. A legenda szerint Antal sokféle csodás eseménynek volt részese: a gyermek Jézust a karján hordozta, a tengeri halaknak prédikált, épp úgy, mint Ferenc a madaraknak.

Most, a nyári szünet kezdetén se feledkezz meg arról, hogy a templom ajtaja a vakáció ideje alatt is nyitva áll. S ha belépsz a Jóisten házába, keresd fel Szent Antalt is: imádkozz hozzá és segítsd a szegényeket – ahogyan ő tette.

Kovács Péter

Tudjuk vagy hisszük? – Lám, egy parányi rovar is képes tanítani!

Vasárnap délelőtt. Szentmise, emelkedett gondolatok, napsütés, béke. Pillanatnyilag nem látszik a világ gyatrasága. De ez nem tart sokáig, ugyanis leülök a számítógémem elé, hogy köszöntsem a nyolcezer kilométernyi messzeségben élő gyermekeimet. A gép azonban makacsul hallgat. Mindent kipróbáltam, a fohásztól a lökdösésig, a szelíd rábeszéléstől a szenvedélyes kitörésig, de ez csak bárgyún hallgat, a vérnyomásom meg kettésével veszi a lépcsőt a veszélyes zóna felé.

A szelíd kezdet felett feketén tornyosulnak a vészfelhők, és megrendül a hitem a képességeimben. Számon kérem Bill Gatest, Neumann Jánost, és az elfoglaltság látszatát kerülendő, Kemény János Györgyöt is. Hol itt a megbízhatóság, a következetesség? Mi az a varázsige, amitől beindulna ez a béna gép?

Ekkor egy újtát tévesztett rovar berepül a szobámba és a képernyő tetején kényelmesen helyet foglal. Nézzük egymást. Én meglehetősen ellenszenvvel, mert irtózom az entomológia minden képviselőjétől. Azt nem tudom, hogy ő mit gondol mikroszkopikus kis agyában, de feltételezem, hogy fogalma sincs, mi és ki vagyok, miért ülök egy neki (és részben nekem is) érthetetlen gép előtt, mit jelent a vágyam a gyerekeim után, mi a jelentősége nyolcezer kilométernek.

Néz engem, de nem érti a térfogatomat, sem a magasságomat. Csak ül és bámul. Nem hiszem, hogy szeret, de sejtem, hogy csekély tapasztalatai és ösztönei folytán talán fél tőlem.

Két világban élünk, és nem értjük egymást, mert ő nem tud elég nagyban, én pedig nem tudok elég kicsiben gondolkodni. Nem tudja, hogy a szoba csak egy kis része a háznak, amiben lakom, és nem tudja, mekkora a város, amelyben ez a ház áll, és azt végképp nem érti, hogy mi is egy egész földrész, aminek kicsiny része ez a város. Nem ismeri a gondolataimat, vágyaimat, terveimet, fájdalmait, örömeimet. Túl-

méretezett valóságom megrémiszi, és inkább faképnél hagy, keres magához szabott testvérrovar, aztán kettésben majd csak elzümögnek valahogyan.

Elrepült és én megkönnyebbültem, de a nyugalom nem tartott sokáig, mert nagyon zavaró gondolatok vették át a megkönnyebbülés érzését.

Távol áll tőlem istenkísértő összehasonlításokat tenni és szertelen gondolatokat leírni, de nyugtalan fantáziámban felötlött a hasonlat lehetősége: talán mi is csak ilyen fogyatékos rovarok vagyunk, amikor kihívó merészséggel igyekszünk az isteni távlatokat, gondolatokat, terveket megérteni, emberi nyelvre fordítani? Nem lenne helyesebb, ha nyugodtan ott maradnánk a képletes képernyő szélén, figyelni, tanulni és megértés helyett egyszerűen csak elhinnénk mindazt, amit az Ő kéznyma hirdet? Talán nem kellene mindenáron a mindenség hosszát és az idő végét felkutatni; ehelyett örülnünk kellene annak, ami van, amit kaptunk. Fogadjuk hálával a szeretetet, amiben részeseülünk, mert a többi, amit nem tudunk piciny agyunkkal felfogni, az úgysem ránk tartozik. Amúgy a tudásunk lényeges része valójában nem tapasztalati tudás, hanem hitre alapozott elfogadás. Akik ezeket a sorokat olvassák, azok közül sokan talán sohasem jártak Párizsban vagy New Yorkban, de „tudják”, illetve „hiszik”, hogy az egyikben az Eiffel-torony, a másikban pedig az Empire State Building látható, pedig személyes tapasztaltuk erről nincs. Tudjuk vagy hisszük, hogy létezik a Kínai Nagy Fal?

Hogy miért írtam le ezt? Mert a világ csodájának tartom, hogy egy parányi rovar, amelyiknek a nevét sem tudom, mégis képes tanítani, olyan gondolatokra ösztökélni, amit annak az a kis rovaragya meg sem értene. Azért hát éljünk bátran, hittel és szeretettel, megértéssel és türelemmel, mert a felvilágosodás csodája idővel garantáltan bekövetkezik.

Balogh Petres Judith

Don-kanyar Emlékkápolna: a pákozdi ökumenikus imahely mára nemzeti zarándokhelyé vált

A közelmúltban kezembe került egy budapesti képesújság, amely tavaszi kirándulásra hívta olvasóit a Velencei-hegységbe. A cikk szerzője emlékeztet arra, hogy 1848 szeptemberében itt, Sukoró és Pákozdi térségében zajlott a szabadságharc első csatája, amelyben a magyarok megfutamiották a horvát bán seregét. A Pákozdra vezető autópálya mellett emelkedik a közel száz tonna betonból öntött Miska huszár monumentális szobra. Művészeti értékén lehet vitatkozni, de a tájból kiemelkedő szobor kiváló emléket állít a magyar huszároknak.

Nem messze Pákozdtól található a Mészeg-hegy, ennek egy tisztásán áll a Don-kanyar Emlékkápolna, amely kezdeményezőjének, Bobory Zoltán írónak akarata alapján ökumenikus kegyhely. A kápolna megépítésének gondolata röviddel a rendszerváltozás után született meg, Bobory Zoltán ugyanis elérkezettnek látta az időt arra, hogy méltó emlékhelyt létesítsenek azoknak a magyar katonáknak a tiszteletére, akik 1943-ban a Don-kanyarban az orosz áttörés után veszítették életüket.

A 2. magyar hadsereg 1942 tavaszán és nyarán érkezett a keleti frontra. A körülbelül kétszáz ezer fős egységbe több ezer zsidót is besoroztak. Az előrs, a III. hadtest Orjol és Kurszk térségében nyomban az első vonalba került, és a német csapatokkal együtt harcolva igen súlyos veszteségek árán jutott el a Donig. Az ezt követően kiküldött csapatok ugyan harc nélkül, de több mint ezer kilométeres gyalogmenetben érkeztek a Donhoz, majd azonnal megkezdték védőállásaik kiépítését. Az utánpótlás azonban mind létszámban, mind lőszerben, mind üzemanyagban, mind élelmiszerben, mind pedig ruházatban elégtelen volt. A magyar katonai és politikai vezetés már baljósulást előjelnek tekinthette volna a szovjet csapatok hatalmas erejű ellentámadását Sztálingrád térségében 1942 novemberétől, ennek során ugyanis körülzárták és felmorzsolgatták az ott tevékenykedő német és román csapatokat. 1943. január 12-én, majd 14-én elérte a végzet a 2. magyar

hadsereget is, amikor az urivi és csucsjei hídfőkből kiinduló nagy erejű szovjet támadás két helyen is áttörte az arcvonalat. A magyar hadsereg ebben az egyenlőtlen küzdelemben 1943. január 12. és február 9. között a Don-kanyarban megsemmisült. Hadtörténetek szerint mindez a mohácsi csata okozta véráldozathoz hasonlítható.

Erről a kommunizmus idején legfeljebb mint a fasiszta Horthy-rendszer egyik égbekiáltó bűneként lehetett beszélni. Azonban Nemeskürty István irodalomtörténész *Requiem egy hadseregért* című, 1972-ben megjelent könyvében már némileg változtatott ezen a hivatalos állásponton. Ugyan nem vitatta a Horthy-rendszer felelősségét és szerepét a háborúban, viszont szembeállt azzal a nézettel, hogy a besorozott katonák mind bűnösök lennének, mint azt addig állították a rendszer hangadói. Persze Nemeskürty is elfogadta azt az irányvonalat, hogy a Don-kanyarnál a Horthy-Magyarország megérdemelt katonai vereséget szenvedett, könyvében mégis hangsúlyozta, hogy „ezeket az embereket, ezt a százezernyi férfit egyszer el kell siratni. Mert zömében áldozatok voltak”. Az évforduló napján tartott szentmisén Spányi Antal székesfehérvári megyéspüspök is arra kérte a megjelenteket, hogy ennél

a kápolnánál úgy emlékezzenek a Don-kanyarnál elesett katonákra, mint akik a feláldozásra várnak. „Ne felejtjük el ételáldozatát azoknak, akik nemcsak parancsot teljesítettek, hanem egy országot és egy nemzetet akartak védeni. Emlékeznünk kell a hősi halottakra, de azokra is, akik fájdalommal a szívükben éltek a haza nem tért, elvesztett, hozzátartozójuk miatt.”

Az ország első ökumenikus imahelye mára nemzeti zarándokhely lett. Minden évben emléktűzgyújtást tartanak a Don-kanyarban elhunyt katonák emlékére. De nemcsak a tragédia évfordulóján, hanem hősök napján és halottak napján is szentmisén emlékeznek az áldozatokra.

Vincze András
(Kép forrása: Katonai Emlékpark Pákozdi, www.kempp.hu)

Társat keres!

Magyarországon élő főorvosnő keresi azt a katolikus férfit (lehet özvegy is), akivel szimpátia esetén tervezhetnék közös jövőjüket. Korhatár: 48–55 év.

E-mail-cím: alfold2021@gmail.com.

Keresztrejtvény

Ima a Hazáért: „Én Uram, Istenem, vigyázz ránk! / Ne hagyjad elveszni a Hazát!...”

Vizszintes: 1. Az idézet folytatásának első része. 11. Kúszónövény. 12. Rigli. 14. Az idézet folytatásának harmadik része. 16. Ollós állat. 18. Állóvíz. 19. European Union. 20. Lám. 21. Angol nagy. 23. Mutató névmás. 24. Herélt kos. 25. Ere! 26. Földet tőr. 27. Létezik. 28. Angol font röviden. 30. Az idézet befejező része. 33. Nyüzsög. 35. Vértanúk városa. 38. Régi ürmérték. 40. Az idézet folytatásának negyedik része. 43. Puttony. 46. Kolozs megyei falu. 47. Paripa. 48. Tanítás.

Függőleges: 2. Francia személyes névmás. 3. Német cipómárka. 4. Behozatali adó. 5. Francia eredetű női név. 6. Magyarországi város. 7. Idegen elutasítás. 8. Vegyes teke! 9. Gyenge éle! 10. Régi cs betű. 13. Az idézet folytatásának második része. 15. Mén. 17. Özönvíz. 20. Pápirra vet. 22. Indiai kisváros. 23. Okossága. 24. Héja népiesen. 26. De. 27. Ehető csiga. 29. Alkoholos ital. 31. Exempli gratia. 32. ... Tesla, szerb–amerikai feltaláló. 34. Kovászna megyei falu. 36. Fából készült tárgyak készítését jelölő szakma. 37. Pólus. 38. Indulatszó. 39. Aktív oxigén. 41. Nukleinsavszakasz. 42. Idegen helyeslés. 44. Nemzetközi mértékegységrendszer. 45. Kicsinyítő képző.

Simon Kinga

1	2	3	4	5	K	6	7	8	9	10	S
	11					12					
13		14			15						E
16	17			18		19				20	
21			22			23			24		
A		25			26			27			N
28	29		30	31						32	
33		34									
35					36		37		38		39
Z				40		41		42			
43	44		45		46					47	
M					K				48		

Az európai magyar katolikus közösségek elérhetőségei

AUSZTRIA

■ **Bécs, Collegium Pazmanium**
A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14
+43 1 319 1403
collegiumpazmanium@gmail.com
www.pazmanium.katolikus.hu
Rektor: Varga János

■ **Bécsi Főegyházmezge Magyar Közössége**
A-1070 Wien, Döblergasse 2/30b
+43 676 78 57 376
www.katolikus.at
www.facebook.com/KMEMWien
Plébános: Simon Ferenc

■ **Burgenland (Őrvidék), Kismarton**
Diözese Eisenstadt, Vikariat für ungarische Belange
A-7000 Eisenstadt, St. Rochus-Straße 21
+43 676 880 708 346; +43 2682 777 346
laszlo.pal@martinus.at
www.martinus.at
Plébános, püspöki helynök: Pál László

■ **Burgenland (Őrvidék), Alsóőr**
A-7501 Unterwart 226
+43 33 523 4108
Plébános: Gáspár Adalbert

■ **Burgenland (Őrvidék), Felsőőr**
A-7400 Oberwart, Stenamangerstraße 13
Plébános: Gáspár Adalbert

■ **Burgenland (Őrvidék), Középpulya**
A-7350 Mittelpullendorf, Ungargasse 62
Plébános: Ghinari Johann

Graz

A-8020 Graz, Kalvarienbergstr. 155
+43 316 6821 2421
otto.molnar@laposte.net
istvan.hollo@graz-seckau.at
Plébánosok: Molnár Ottó, Holló István

■ **Innsbruck, Magyar Diákközpont és Kultúrcentrum**
A-6020 Innsbruck, Richard Wagner Str. 3
+43 699 1151 6190
pepat@ikbnet.at
Világi elnök: Szabados Péter

■ **Klagenfurt**
Kapuziner Kirche, A-9020 Klagenfurt, Waaggasse 15.
+43 676 8772 7444

■ **Linz/Wels**
Ungarnsorgezentrum der Diözese Linz
A-4600 Wels, Herrengasse. 2.
+43 732 341 175
ernest.szabo@dioezese-linz.at
Plébános: Szabó Ernő

■ **Salzburg, Orsolyita zárda**
A-5061 Salzburg, Aigner Str. 135.
+43 699 8172 1232
Kapcsolat: Bohuny István

BELGIUM

■ **Brüsszeli Magyar Katolikus Közösség**
1050 Bruxelles, rue de l'Arbre Bénit 123
+32 2 649 6188; +32 487 61 40 63
havas.istvan@piarista.hu
www.bmkk.be
Plébános: Havas István

CSEHORSZÁG

■ **Prágai Magyar Katolikus Plébánia**
CZ-11000 Praha 1, Jindřická 973/30
+421 908 650 565; +420 734 688 656
info@katolikus.cz | www.katolikus.cz
www.facebook.com/Prágai-Magyar-Katolikus-Plébánia-1769510549979963
Plébános: Balga Zoltán

EGYESÜLT KIRÁLYSÁG

■ **London, Hungarian R. C. Chaplaincy, Szent István Ház**
GB – W5 4EA London, 62 Little Ealing Lane
+44 20 8566 0271; +44 79 0486 4431
londonfolekeszeg@gmail.com
www.szentistvanhaz.org
www.facebook.com/szentistvanhaz.london
Plébános: Csicsó János

■ **Bristol, St. Dunstan-plébánia**
20A Bristol Road, Keynsham, Bristol BS31 2BQ
+44 117 983 930
Plébános: Szende Tibor

FRANCIAORSZÁG

■ **Párizsi Magyar Katolikus Misszió**
F-75010 Paris, 42, rue Albert Thomas
+33 1 4208 6170, missioncatholique@orange.fr
www.magymisszió.info
www.facebook.com/Parizsi.Magyar.Katolikus.Misszió

HOLLANDIA

■ **Hollandiai Magyar Katolikus Egyházközség**
NL 2241 VT, Wassenaar, Hyacinthstr. 22.
+31 70 511 1030
hagai.magyar.katolikusok@gmail.com
www.facebook.com/HagaiMagyarKatolikusok
www.facebook.com/EKThollandiai

LENGYELORSZÁG

■ **Krakói Magyar Katolikusok**
31-043 Kraków, ul. Stolarska 12

LUXEMBURG

8032 Strassen, 2 place des Martyrs
www.magyarok.lu, www.facebook.com/luxhun
Misézó lelkészek: Lukács József és Havas István

MÁLTA

Sliema, Salesian Oratory-templom
www.facebook.com/groups/570077513172992
(Mindent Máltáról – All about Malta)

NÉMETORSZÁG

■ **Augsburg, Szent László Magyar Katolikus Misszió**
D-86152 Augsburg, Henisiusstraße 1
+49 821 3166 8960; +49 821 3166-8961
iroda@augmis.de
www.augmis.de; www.augsburgimisszió.de;
www.augsburgi-katolikusok.de
Misézóhelyek: Augsburg, Kempten, Neuburg an der Donau, Neu-Ulm
Plébános: Csibi Sándor

■ **Berlin-Brandenburg, Szent Erzsébet Magyar Katolikus Egyházközség**
D-10551 Berlin, Waldenserstraße 28
berlin@katolikus.hu
www.szebb.de
www.facebook.com/magyarkatolikusokbb
Koordinátor: Urbán Ilona Anna

■ **Frankfurt, Szent Erzsébet Magyar Katolikus Egyházközség**
D-65934 Frankfurt am Main, Oeserstr. 126
+49 69 339997851
pfarrbuero@erzsebet-frankfurt.de
j.belenyesei@bo.bistumlimburg.de
www.magyar-katolikusok-frankfurt.de
www.facebook.com/MagyarKatolikusEgyhazkozseg.
Misézóhelyek: Frankfurt am Main, Darmstadt-Griesheim, Dieburg, Gießen, Mainz és Wiesbaden-Nordenstadt
Plébános: Belényesi József

■ **Hamburgi Magyar Katolikus Misszió**
D-20535 Hamburg, Bürgerweide 35
+49 40 250 7783
www.hamburgi-magyarok-ev.de/katolikus-istentisztelet
www.hamburgi-magyar-katolikus-misszió.de

■ **Kölni Érsekség Római Katolikus Magyar Lelkészsége**
D-50676 Köln, Am Rinkenpfuhl 10
+49 221 3377 8517; +49 221 7599 9909
info@ungarnzentrum.de; ungarnzentrum.koeln@gmail.com
www.ungarnzentrum.de
www.facebook.com/Ungarische.Gemeinde.
Misézóhelyek: Bergisch-Gladbach, Bonn, Duisburg, Düsseldorf, Essen, Herzogenrath, Köln, Wuppertal
Plébános: Lukács József

■ **Nürnbergi Magyar Katolikus Egyházközség**
D-90473 Nürnberg, Caritas-Seniorenheim St. Josef-kápolna, Langwasser, Giesbertsstraße 65
+49 911 9616 9319 (Gecző-Bokor Ildikó)

■ **Mannheim, Ungarnseelsorge**
D-68723 Plankstadt, Schwetzingen Str. 32
Lelkipástor: Lovász Reinholdt kooperátor

■ **Müncheni Magyar Katolikus Egyházközség**
D-81925 München, Oberföhringer Str. 40.
+49 89 2137 74230 (Varga Katalin)
+49 170 229 2070 (Szarvas Erzsébet)
+49 89 2137 74233 (Lukács Tibor)
+49 89 2137 274234
Ungarische-Gemeinde.muenchen@comuc.de
www.ungarische-mission.de; www.magyar-misszió.de;
www.ukm-muenchen.de
www.facebook.com/munchenimisszió
Misézóhelyek: Bad Tölz, Erding, Landshut, München, Rosenheim, Waldkraiburg
Plébános: Merka János
Nyugdíjas kisegítő: Buchmüller István

■ **Münster Magyar Katolikus Misszió**
D-48157 Münster-Handorf, Middelfeld 24
+49 251 9325 7288
ungarische-mission@bistum-muenster.de
www.sites.google.com/view/ungarisch
www.facebook.com/ungmis
Misézóhelyek: Bielefeld, Bocholt, Hagen, Marl, Menden, Münster, Neukirchen-Vluyn, Osnabrück, Hannover
Plébános: Simon Péter

■ **Passai Magyar Misszió**
D-94032 Passau, Steingergasse 8
+49 851 2137 5117
D-84375 Kirchdorf am Inn, Hauptstraße 1
+49 172 703 1032, +49 857 12332
pfarrer@pfarre-kirchdorf-inn.de
kontakt@magyarintezet.de
www.ungarisches-institut-passau.de
www.facebook.com/magyarmissio.passau
www.facebook.com/magyarintezet.de
Plébános: Kovács János

■ **Stuttgart, Szent Gellért Magyar Katolikus Egyházközség**
D-70186 Stuttgart, Albert-Schäffle Str. 30.
+49 711 236 9190; +49 711 236 7417; +49 711 236 7393
szentgellert.stuttgart@drs.de
www.stuttgarter-katolikusok.de
www.facebook.com/stuttgarter.katolikusok
Misézóhelyek: Balingen-Frommern, Biberach an der Riss, Böblingen, Eislingen, Friedrichshafen-Berg, Heidenheim an der Brenz, Heilbronn-Horkheim, Ludwigsburg-Hohe-neck, Munderkingen, Reutlingen-Orschel-Hagen, Schwäbisch-Gmünd, Stuttgart, Ulm, Tuttingen, Weingarten
Plébános: Merlás Tibor

■ **Würzburgi Magyar Katolikus Egyházközség**
D-97070 Würzburg, Kardinal-Döpfner-Platz 7
+49 931 386 243

OLASZORSZÁG

■ **Olaszországi Katolikus Missziós Központ**
RM-00151 Roma, Via del Casaleto, 481.
+39 066 928 1372; +39 066 842 620
hungarian.mission.italy@gmail.com
www.cssroma.katolikus.hu
Misézóhelyek: Bari, Bologna, Castelbuono, Catania, Firenze, Loreto, Milánó, Nápoly, Padova, Palermo, Parma, San Martino del Carso – Sagrado, Torino, Velence

SVÁJC

■ **Bázel, Szent Erzsébet Katolikus Magyar Bázeli Misszió**
CH-4106 Therwil, Starenstrasse 8.
pal.istvan@gmx.ch, iren.felber@gmx.ch
www.ungarnmission.ch
Bázeli Keresztény Magyar Egyesület
+41 79 864 9756
Plébános: Pál István

■ **Genfi Magyar Katolikus Misszió**
CH-1216 Geneve-Cointrin, Chemin du Ruisseau 36.
+41 22 791 0458
genfimkm@gmail.com
www.katolikus.ch
Kapcsolat: Körmendyné Anna és Igó-Kemenes Péter

■ **Vaud kantoni Magyar Katolikus Misszió, Lausanne**
+41 76 483 7394, Sasvári László
Misehelyszin: Servan-kápolna (Chapelle Sainte-Marie-du-Servan)
CH-1006 Lausanne, Chemin Eugene-Grasset 12

■ **Zürich, Szent István Magyar Katolikus Misszió**
CH-8057 Zürich, Winterthurerstr. 135.
+41 44 362 3303
peter.varga@mail.ch; iroda@magyar-misszió.ch
www.magyar-misszió.ch
Misézóhelyek: Frauenfeld, Schaffhausen, Uster, Zürich, Winterthur
Plébános: Varga Péter

Társat keres!

Németországban, rendezett körülmények között élő 46 éves fiatalember harminc év körüli magyar, keresztény, intelligens, melegszívű hölgytársat keres. A fényképes leveleket *Tartós kapcsolat reményében* jellegére várjuk e-mailen vagy hagyományos postai úton a szerkesztőség ismert postacímén (lásd: impresszum).

(Nem csak) Magyarországra hazaköltözők figyelmébe:

Eladó egy igényesen kialakított családi ház Kaposváron

Kaposvár Toponár városrészében első tulajdonostól eladó egy 145 m² alapterületű, tetőtér-beépítéses, igényesen kialakított, a mai elvárásoknak minden szempontból megfelelő, korszerű, precízen fenntartott, 1182 m²-es parkosított telken álló családi ház.

Az ingatlan infrastruktúrája akár vállalkozás számára is kiváló a Kaposvárt és az M7-es autópályát összekötő 67-es gyorsforgalmi út és a Balaton közelsége miatt.

Kaposvár központja 5 kilométerre, míg a Kaposvári Egyetem és a Pannon Lovas akadémia, valamint a Diagnosztikai, Onkológiai, Kutatási és Oktatási Központ mindössze 200 méterre található az ingatlantól.

A helység egyik ékköve, a Deseda-tó (horgászparadicsom, kajak-kenu sportközpont, arborétum, kalanderdő, tanösvény, lombkorona sétány, 14 km-es tó körüli kerékpárút, túrautak, játszóterek) mindössze 10 perces sétával elérhető.

Toponár városrészben általános iskola, óvoda, időskorúak otthona, háziorvosi és gyermekorvosi rendelő, védőnői szolgáltatás, posta, élelmiszerboltok és vendéglátóegységek is működnek. A helység tömegközlekedése kiváló.

Az ingatlanról 13 db színes fényképfelvétel megtekinthető az *Életünk újság honlapján*:
mwww.életunk.net.

Irányár: 108 millió Ft.

Zolnai Szilvia
Tel.: +36 70 310 0820
E-mail: zolnaiszilvia57@gmail.com

Elosztás:

– A földszinten: fedett terasz, nappali, konyha étkezővel, 2 szoba, spájz, mosdó, pince.
– A tetőtérben: 3 hálószoba, fürdőszoba, 2 gardrób (2,4m×8,5m).

Felszereltség:

– Teljes bútorozottság, riasztóval, 4 db kamerával, wifivel követhető technikával felszerelt biztonság, cirkókazános, valamint hűtő-fűtő klímával kiegészített fűtésrendszer.

Az ingatlanhoz tartozik:

– egy önálló, 25 m² + 6 m² terasszal kialakított kisház, alatta
– 48 m² présház + boltíves pince,
– egy különálló, 50 m²-es melléképület és
– egy 140 m²-es acélsarnok.

Ebben az ingatlanban minden tökéletesen rendben van, ide csak be kell költözni!

Jogi segítségnyújtás (nem csak) Magyarországra hazaköltözőknek

Dr. Udvarhelyi Olivér
ügyvéd

UDVARHELYI LAW OFFICES UDVARHELYI ÜGYVÉDEK

H-8200 Veszprém
Radnóti tér 2/A.

Tel.: +36 88 424 266
Tel.: +36 88 406 407
Fax.: +36 88 422 273
Mobil: +36 20 957 9313
Mobil: +36 70 369 2267
oliver@udvarhelyi.hu

Humorsarok

Pistike hazamegy az évről-ről, megkérdezi az anyját: – Milyen lett a bizonyítvány-nyod? – Katonás! – Az milyen? – 1, 2, 1, 2, 1, 2.

– Mi a különbség a Trabant és a Ford között? – ??? – A Trabanttal meg lehet fordulni, de a Forddal nem lehet megtrabantulni.

ÉLETÜNK

Az európai magyar katolikusok lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Keresztény Jövőkért Alapítvány
H-1165 Budapest, Zsemlekes út 25/A. I. 5.
+36 70 635 7064 (privát)
iroda@eletunk.net
www.életunk.net
www.facebook.com/eurpai.életunk.ujsg

Felelős kiadó és főszerkesztő:
Varga Gabriella

Felelős szerkesztő:
Vencser László

Konzulensek: Lukács József, Varga János, Vértesaljai László SJ

Szerzők: Balogh Petres Judith, Dufek Mária, Kovács Péter, Mustos Edit, Papp Tibor, Simon Kinga, Udvarhelyi Olivér, Vincze András

Lapunk szerzői, szerkesztői és konzulensei önkéntes alapon teljesítik vállalásaikat.

Előfizetés:
közvetlenül a kiadóhivatalnál vagy az európai magyar lelkeségeken keresztül
Előfizetés a 2026. évre közvetlenül a kiadónál:
40 EUR/év (Európa), 8000 HUF/év (HU)

Digitális változat:
20 EUR/év

Bankszámlaszámunk:

Keresztény Jövőkért Alapítvány
11716008-22541567

HU50 1171 6008 2254 1567 00000000
SWIFT (BIC): OTPVHUHB

OTP Bank Nyrt.
H-1163 Budapest, Jókai Mór u. 3/b.

Nyomdai előkészítés:
Éber Tamás

Nyomtatás:
Micropress Kft.

H-3434 Mályi, Kistokaji út 5.

A szerkesztőség a nem saját jegyzésű cikkek tartalmáért nem vállal felelősséget, mindazonáltal kellő körütekintésre törekszik. Az olvasóinktól és külső forrásokból érkező cikkek tartalmáért azok szerzői vállalnak személyes felelősséget.

„Hitünkkel a szeretet melegét őrizzük” Gondolatok Tiszteletreméltó Márton Áron püspöktől

Hitvallás

„Bölcsőm közönséges deszkából volt összerárva, amilyen lesz a koporsóm is. De fáját a csiki hegyekből vágták, ahol az őrt álló fenyőerdők koszorúja gyökerével sziklába kapaszkodik s makacsul állja a viharok tépését; ahol az emberek századok óta küzdenek a mostoha életviszonyokkal, mert tudják, hogy a sötét borulat mögött ott van Isten, s beléje vetik bizalmukat. Innen jöttem, s nem hoztam mást, csak a halálos szerelmet népem és az emberek iránt, s a katolikus hitet, melyet hitvalló és hitükből élő nemzedékek a Csiksomlyói Mária lábainál mélyítették el és örökítették át a századok során” (pozitivgondolatok.wordpress.com/2013/07/07/marton-aron-hitvallasa).

„Vallom és hirdetem, hogy vannak olyan igazságok, amelyek alapján minden igaz embernek találkozniuk kell.

Ahogy Erdély földjén a hegyek völgyekkel, a mezők erdőekkel, hófedte bércek a síksággal váltakoznak, éppen úgy váltakoznak a népek Erdély földjén, ahol három nyelven beszélnek és hat-hétféle szertartás szerint imádják Istent, de van a krisztusi evangéliumnak ereje, amely hozzásegít ahhoz, hogy különféle ellentétek összhangba olvadjanak fel és a testvéri együttműködés útját egyengessék. Igérem, püspökké szentelésem [...] ünnepnapján, hogy ezekkel a történelmi adottságokkal számot vetek, amint azt a múltban is tettem, a sorsközösségnek ezt a szavát megfogadom és az együtt haladás útját egyengetem. Minden küzdő emberben testvéremet akarom látni, és amennyire segítségükre tudok lenni, leszek és terhüket vállaimra venni igyekszem.” (Püspöki beköszönő szentbeszéd, Kolozsvár, Szent Mihály-templom, 1939. február 12. Forrás: uj.katolikus.hu.)

„Népem sorsához hűséges leszek. Ehhez a sorshoz hűséges leszek, fajtám élni akarásának, makacs kiállásának egy része akarok lenni, s kötelességemnek tartom, hogy életemet is rátegyem a rám bízott feladatok megoldására. Népemért fogok dolgozni.” (Forrás: Jakab Antal-émlékkonferencia, Kilyénfalva, 2009, 46. old.)

„Isten törvényeiben és az Egyház ügyeiben alkudozást nem ismerek.” (Uo.)

Nemzet és kultúra

„Leghatékonyabb nemzetalkotó és fenntartó erő a kultúra.” (Márton Áron: Nemzet és kultúra. In.: Erdélyi Iskola, II. évf., 1934/35, 5–6. sz. 265–266. 1. Részlet. Forrás: romkat.ro.)

„A kultúrát nemzetek teremtik, de a nemzeti élet biztosító a kultúra. Sőt több mint egyszerű biztosíték: a nemzet kultúrájában él.” (Uo.)

„A feladat tehát kettős: nemzeti műveltségünk értékeit tegyük közkinccsé, hogy a reánk hagyományozott értékállomány erejével népünk tömbjét tudatosan kapcsoljuk bele a nemzeti múltba, s ugyanakkor a kultúra gazdag eredményeiből foglaljuk le számára, hasznosítsuk nála azt, ami életét szebbé, biztosabbá teheti, hogy reménnyel mehessen apái útján jövője felé. A szülő a családban, a nevelő az iskolában, a pap az egyházközségben, a jogász, politikus, orvos, közgazdász foglalkozása körében és mindenki, akit hivatása vagy tudása bármilyen közösség élére állított, legyen a nemzeti kultúra apostola. Isteni parancsot teljesítenek. Segítenek egy nemzetet, hogy történelmi hivatását betöltsé, hogy ne legyen szégyenül Isten és emberek előtt, hanem az örök rend földre szánt terveinek valószínűsítéséből neki kiosztott munkát becsülettel az idők végezetéig végezze.” (Uo.)

„Tanítsunk irodalmat. A nyelv volt mindig leg-hűségesebb kísérőnk. Ez pattogott az ősök ajkán. Ezen kesergett a Rodostóba száműzött magyar. Bánatunkat, dicsőségünket s örömeinket is, ha volt, ezen fejezték ki költőink, művészeink. Irodalmunk gazdagságban és színvonalban is vetekedik a nagy nemzetek irodalmával. [...] Ismertessük meg a népet az ezer változatú, dússzínű magyar élettel. [...] Tárjuk elébe a magyar lélek érzés- és gondolatvilágát, becsületet, egyszerű eszejárását. Érezze meg a nyelv sok ízét s a benne rejlő összetartó, úrnál és nem úrnál egyazon lelket mutató erőt.” (A kiszélesített iskola. Forrás: martonaroniskola.eoldal.hu/cikkek/marton-aron-idezetek.)

Család és nép

„A család az a legelső öközösség, amelyből az emberiség élete fakad. Az egyes emberé, de a népeké is, a testi élet, de a szellemi-erkölcsi élet is. Az egymásra következő nemzedékek sora innen bomlik elő, és végeredményben itt sűrűsödik össze az emberiségnek minden küzdelme és győzelme, minden szenvedése és öröme, minden fáradsága és lendülete. A legbensőségesebb emberi szeretetközösségnek a sértetlen állapota tehát, azaz: a család egészsége, erkölcsi tisztasága, szilárd kerete, a csorbíthatatlan szülői tekintély, a férj és feleség, a szülő és gyermek rendezett viszonya együtt bizto-

sítják azokat a feltételeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy egészséges testű, megbízható erkölcsű és alkotókészségű emberek születhessenek, és életképes, alkotóerejű népek képződjenek.

Korunk rontó szelleme azonban ezt az élethordozó intézményt is megtámadta. A teremtő Isten félreérthetetlenül meghatározta törvényeit, de a modern ember hangzatos jelzőszavakkal, kifelé a tudomány és az egyéni szabadság nevében, valójában pedig mérhetetlenül önző lelkiülettől kikezdte és megvetette ezeket. A szeretetközösség helyett, melyben a legboldogítóbb és legdúsabb emberi viszonyoknak kellene fejlődniük, a csalódott, egymásra unt, ideges és bánatos, állandóan szétinduló vagy már szétment házások tömegével találkozunk; egészséges lelkű gyermekek helyett pedig fészekből kiesett, didergős madárfiókákat látunk, elvált szülők

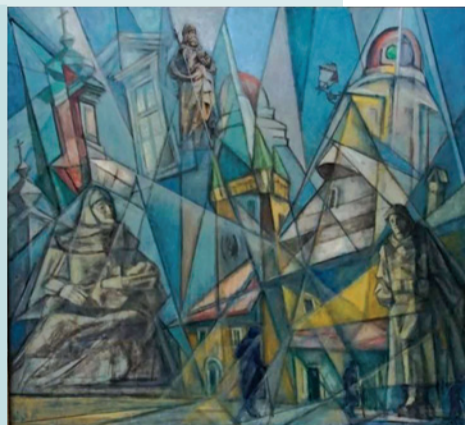

Lukácsovits Magda portréi Tiszteletreméltó Márton Áron püspökről

gyermekét, akik szerető gondoskodás és felelős nevelői hatás hiányában fázós lélekkel, megedzetlen jellemmel nőnek fel.

Népet nagyobb veszély nem fenyegethet, mintha gyökerében, a családban kezd elgyöngülni. Amelyik nép életében a felbomlott házasságok tömege utal arra, hogy az emberekben elhalványodott a felelősség, a házastárs személyi értékének felismerése és megbecsülése, ahol a gyermekáldás ellen való tiltakozás elszomorító eredményéből látjuk a lehangelő tény, hogy a népből megfogva az életakarát, az életre szükséges elszántság, az erkölcsi érzék, ott ezzel együtt egyenes – ha nem mértani – arányban halványodik a nép jövőjéhez fűzött remény és kilátás is.” (Márton Áron: Család és nép. In.: Erdélyi Iskola, V. évf., 1937/38, 1–2. szám, 1–2. old. Részletek. Forrás: pozitivgondolatok.wordpress.com/2013/08/28/marton-aron-csalad-es-nep.)

„Erdélyt nem a román hadsereg és nem az Antant, hanem a termékeny román anyák vették el és a meddő magyar anyák vesztették el. A döntő nem a győzelmek sora, hanem a népesedési statisztika volt. Szívbe markoló az egyes ember sirbahullása is, de megdöbbentő egy nemzet eltemetése. Megdöbbentő és nyomasztó, ha egy nemzet tart a sír felé örege, fáradtan, mert asszonyai zsúrokkal, könyvekkel, kutyákkal, önmagukkal vannak elfoglalva s mert férfijaiban a szegénység megbénított minden hősiességet, a házasélet értelmét és célját. (A házasélet értelméről és céljáról konferenciabeszédből, 1934–1938. években. Forrás: ersekseg.ro.)

Vészó Ágoston: Nagybánya Trianon előtt és most

Oktatás-nevelés

„Nekünk a falusi bírótól az országgyűlési képviselőig, a bábaasszonytól az orvosprofesszorig, a foltosó vargától a nagygyárosig, a falusi tanítótól a püspökig minden poszton a legkiválóbb és felelősségük tudatában lévő emberekre van szükségünk.” (Márton Áron: Az eszmény nyomán. In.: Erdélyi Iskola, III. évf., 5–6. sz. 289–290. old. Forrás: Vencser László: Hittel a holnapért. Kairosz Kiadó, Budapest, 2010, 27. old.)

„A család és a családias érzés nevelése mellett az iskolának is sikra kell szállnia, hogy a házasság tisztaságát, felbonthatatlanságát, célját tervszerűen mentsük, vonatkozásait feltárjuk s kitartó neveléssel ismét azzá az élethordozó és boldogságfakasztó szeretetközösséggé tegyük, aminek Isten az ember és a nemzet érdekében szánta.” (Márton Áron: Család és nép. In.: Erdélyi Iskola, 1937/38, V. évf. 1–2. szám, 1–2. old. Forrás: pozitivgondolatok.wordpress.com/2013/08/28/marton-aron-csalad-es-nep.)

„Isteni parancs, hogy gyermekeinket szent hitükre megtanítsuk, vallásunk erkölcsire szoktassuk, s az őstől átvett hagyományok szellemében és tiszteletében neveljük.” (Templom és iskola. Forrás: martonaroniskola.eoldal.hu/cikkek/marton-aron-idezetek.)

„Az iskola legnagyobb feladata nem az, hogy a tudás mindenáron való hajszolásával az ismeretek fakójává nyomorítsa az életre tárogató emberfiókák szomjas lelkét, hanem az, hogy az embert nevelje, az értelem képzésével legalább arányosan.” (A tanító munkája és kenyeré. Forrás: martonaroniskola.eoldal.hu/cikkek/marton-aron-idezetek.)

„A középszerűek, mint a fáradt, rossz olaj, eltömlőthetik az állami és társadalmi gépezet csapágyait és kényesebb részeit, de a hatalmas szervezet járataiban és munkahelyein szét is szóródhatnak, egészségesen is szétoszthatók, s a nagy belső erő, ha jól irányított, legyőzi az üzemzavarokat. Kisebbségi sorsban azonban a középszerűek rászabadítása a vezető helyekre nemzeti veszedelmet jelent.” (Márton Áron: Templom és iskola. In.: Erdélyi Iskola, 1939/40, VII. évf. 3–4. sz., 121–126. old. Forrás: Vencser László: Hittel a holnapért. Kairosz Kiadó, 2010, 26–27. old.)

Liberalizmus

„A liberalizmus a nyárspolgár világnézete. A francia forradalomból megszületett polgár, aki nagyképű, fitogtatott tudálékossággal ránevelődött arra, hogy az élet legnagyobb és mindig égető kérdéseit is közömbösen kezelje. Nem tagadja feltétlenül a túlvilágot, de nem is törődik vele. Lehet, hogy van Isten, de a vallás szerint magányú, s az életet az állam is és az egyes ember is minden valláserkölcsei kötöttségtől függetlenül rendezheti be. Legnagyobb érték szemében a független emberi ész.

Az igazságokat az állapítja meg, s nem a valóság, az erkölcsöket a korlátlan szabadság szabályozza és nem isteni normák. Eredmény: polgári házassággal törvényhozás útján kikezdte, kettős normájával, nyers erotikába fulladt irodalmával, művészetével pedig teljesen szétlalta a társadalom alapegységét, a családot; gazdasági téren hirdetett és alkalmazott szabadversenyével meghízlatla az élelmese kis csoportját; és a technikai fejlődés szédítő fokán megszületett nyomorba döntötte a túlnyomó többséget; jogi elméletével a társadalmak élére állított egy hazug, bőbeszédű, s rendszeren az érdekszövetkezetek és nem a nép akaratából összeálló, tehetetlen parlamentet. Azaz megteremtette, világra hozta a bőrünk egész felületén és lelkünk legbenső mélyén is égető fájdalommal szenvedett átkos, kilátástalan mai életet.” (Világnézet és nevelés. Erdélyi Iskola, 1933/34. I. évf. 5–6. sz. Részlet.)

Feladat, küldetés

„Nem ülhetünk ki az útszélre, hogy a zajló élet folyását kívülről figyeljük. Nem zárkozhatunk be a templomba sem, hogy azt, ami a piacokon történik, ne lássuk. Az események az életünkön mennek keresztül, tehát ami történik, nemcsak a világ dolga, hanem a mi dolgunk is. Ha új korszak van keletkezésben, mindannyiunkat közletről érdekel, hogy az új korszak milyen csillagzat alatt születik.” (P. Szőke János: Márton Áron. A szerző kiadása, Tirol, 1988, 499. old.)

„A kényelmes napokról nekünk le kell mondanunk: harcok idején, történelmi fordulóban, eszmék és népek elkeseredett mérközésekor születünk, de a nagy időkhez nagy nemzedék kell, s megéri, hogy a szerepet vállaljuk, összefogjunk, mint még soha, s a nyomasztó jelenben is tántoríthatatlan bizalommal dolgozzunk.” (Templom és iskola. Forrás: martonaroniskola.eoldal.hu/cikkek/marton-aron-idezetek.)

„Nekünk szerepünk van ebben a világban. Nem is szerepünk, hanem hivatásunk. Viharok kitett aprócska lángok vagyunk, hitünkkel mégis a szeretet melegét őrizzük. Halvány hóvirágok vagyunk, de a téli faggal küzdve mégis a tavaszt jelezzük. Arra vagyunk hivatva, hogy hitünkkel visszahozzuk Istent a hitetlen világba.” (Forrás: terrorhaza.hu/idoszaki_kiallitas/korabbi_kiallitasok/marton_aron_emlekkiallitas.)

„A hívó embernek Isten gyermekét és saját testvérét kell meglátnia minden embertársában, akkor is, ha másképpen gondolkodik, mint ő, más nyelvet beszél és talán másak a vágyai és célkitűzései.” (Forrás: frszilveszter.blogspot.hu.)

„A jövő század arculatát az az irányzat fogja alakítani, amely magas erkölcsi igényekkel jön, a hamissággal az igazságot állítja szembe, a gyűlöletet szeretettel igyekszik legyőzni és a bosszúálló szándéokra nagylelkűséggel válaszol.” (Forrás: frszilveszter.blogspot.hu.)

Szerkesztőségünk összeállítása

Az Életünk újság megjelenése 2019 óta Magyarországi Kormányának támogatásával valósult meg. A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. hozzájárult kiadói hivatalkánk működéséhez és lapunk fenntartásához.